

Liv & hälsa ung – ett år in i coronapandemin

En uppföljningsundersökning bland elever i årskurs 9
och år 2 på gymnasiet i Örebro län 2020–2021

Tack

Vi vill rikta ett speciellt tack till alla inblandade på de deltagande skolorna och särskilt till alla de ungdomar som deltagit i undersökningen då deras svar har givit oss viktig kunskap.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Förändringar mellan 2020 och 2021	3
Hälsa	3
Levnadsvanor.....	3
Övriga frågor som förändrats	3
Coronapandemin.....	4
Oro.....	4
Följsamhet för restriktioner.....	4
Vaccin och tankar om strategier.....	4
Inledning.....	5
Uppföljningsundersökningen Liv & hälsa ung 2020–2021	6
Svarsfrekvens.....	6
Frågeområden	6
Frågor som redovisas i rapporten.....	7
Generaliserbarhet och statistiska metoder	7
Förändringar mellan mätningarna 2020 och 2021	8
Hälsa	8
Levnadsvanor	13
Skolan	19
Tillit och utsatthet	22
Delaktighet och framtid.....	23
Coronapandemin.....	25
Ordmoln med tankar om framtiden och coronapandemin.....	31

Sammanfattning

Enkätundersökningen Liv & hälsa ung genomförs av Region Örebro län i samverkan med länets högstade- och gymnasieskolor. I början av år 2020 genomfördes undersökningen straxt innan pandemin hade börjat eskalera. För att följa upp om ungdomars livssituation såg annorlunda ut ett år senare med en världsomfattande pandemi genomfördes i början av 2021 en uppföljande undersökning i ett drygt tjugotal av länets skolor med elever i årskurs nio och gymnasiet år 2. Uppföljningen har genomförts med ett urval av de enkätfrågor som ställdes 2020 och sist i enkäten har ett antal nya frågor direkt relaterade till pandemin ställts. I den här rapporten lyfts de resultat där en större förändring kan ses mellan undersökningsåren samt resultaten från de nya frågorna som ställdes relaterat till pandemin.

Förändringar mellan 2020 och 2021

I rapporten redovisas resultaten uppdelat på kön och skolår. Tabellen nedan ger en sammanfattning över vilka områden som förändrats i positiv respektive negativ riktning. Ett "+" indikerar en förbättring och ett "-" indikerar en försämring. Endast förändringar på minst två procentenheter där en statistisk analys indikerat att förändringen troligen inte beror på slumpen har lyfts fram.

	Tjejer			Killar		
	åk 9	gy 2	total	åk 9	gy 2	total
Allmänt hälsotillstånd			-	-		-
Tandhälsa	-	-	-			
Psykiskt välbefinnande		-	-		-	-
Orolig sömn		+			+	+
Huvudvärk/migrän	-		-			
Värk i axlar, skuldror eller nacke	-		-			
Känt sig irriterad eller arg				-		-
Känt sig stressad	-		-			
Känt sig orolig eller ängslig					+	+
Känt sig nedstämd	-					-
Fysiskt aktiv	-	-	-	-	-	-
Sover minst 7 timmar/natt på vardagar	-	-	-			
Hoppar över frukost		-	-	-	-	-
Hoppar över lunch	-	-	-	-	-	-
Hoppar över middag/kvällsmat	-	-	-	-	-	-
Aldrig snusat	-		-	-		-
Aldrig druckit alkohol				+	+	+
Druckit alkohol senaste 30 dagarna		+	+	+	+	+
Varit full/dricker alkohol varje månad				-		
Attityd till om kompiserna röker cigaretter	+		+			
Attityd till om kompiserna använder cannabis	+		+	+		+
Äter skollunch				+		+
Trivs i skolan				-		
Lektioner med fysisk aktivitet	-	-	-	-	-	-
Skolk					+	
Tillit till andra människor	-	-	-			
Utsatt av vuxen i sin närhet	-	-	-	-	-	-
Med i förening	-	-	-	-	-	-
Har någon att prata med				-		
Framtidstro för sin personliga del	-	-	-	-		-
Framtidstro för världen i stort	+	+	+	+	+	+

Hälsa

En försämring mellan mätperioderna ses för det allmänna hälsotillståndet, tandhälsan och för det psykiska välbefinnandet. Vi ser även en försämring när det gäller andelen som har huvudvärk och värk i axlar, skuldror eller nacke. Andelen som upplever negativa känslor har ökat, undantaget oro och ängslan där andelen har minskat. Det är en positiv förändring när det gäller orolig sömn.

Levnadsvanor

Samtliga levnadsvanor som redovisas har försämrats, med undantag för andelen elever som uppger att de aldrig druckit respektive druckit de senaste 30 dagarna där en positiv förändring noteras. Även attityderna till om bästa kompiserna röker cigaretter eller använder cannabis har utvecklats i positiv riktning.

Övriga frågor som förändrats

Andelen som äter skollunch dagligen samt andelen som skolkar har förändrats i positiv riktning medan skoltrivsel och förekomst av lektioner med fysisk aktivitet har försämrats. Övriga områden som har försämrats är tillit till andra, utsatthet av någon vuxen utanför skolan, föreningsaktivitet, att ha någon att prata med samt framtidstro för sin personliga del. Det är dock en positiv förändring avseende framtidstro för världen i stort.

Coronapandemin

Oro

De flesta ungdomar anger att de inte känner sig oroliga för sin egen hälsa, däremot känner en majoritet oro för sin familjs eller nära vänners hälsa. En relativt hög andel känner också oro för att sjukvården inte har kapacitet att ta hand om dem eller andra närstående om de skulle blir så sjuka att de behöver vård. En majoritet av ungdomarna känner dock inte någon oro för att pandemin ska försämra familjens ekonomi.

Följsamhet för restriktioner

En mycket stor andel av ungdomarna anger att de har varit extra noga med att tvätta händerna under pandemin och omkring en tredjedel anser inte att det är OK om bästa kompis skulle slarva med det. En övervägande majoritet av ungdomarna har stannat hemma under coronapandemin även om de bara känt sig lite sjuka och en majoritet anser inte att det skulle vara OK om kompis kom till skolan trots att hen känt sig lite sjuk.

En majoritet av ungdomarna har också hållit avstånd och undvikit att vara på platser med mycket folk samt anser att det inte skulle vara OK om kompis gick på fest under pandemin.

Vaccin och tankar om strategier

En majoritet av ungdomarna ställer sig positiva till att vaccinera sig mot covid-19 om de skulle erbjudas det. Omkring tre av tio tjejer och fyra av tio killar ser ljust på hur vi globalt kommer att hantera pandemin i framtiden. Endast 15 procent uppger dock att de har stort förtroende för den svenska strategin att hantera pandemin.

Inledning

Ungdomsåren är en tid i livet då mycket händer, förändras och befasts. Uppväxtvillkoren har stor betydelse för hur livet senare kommer att gestalta sig. Att ge ungdomar möjlighet att på olika sätt komma till tals och spegla sin situation är viktigt. Ett sätt att göra detta är genom undersökningar om livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

Undersökningen Liv & hälsa ung genomförs av Region Örebro län i samverkan med länets högstadies- och gymnasieskolor. Genom undersökningen får vi kunskap om ungdomars livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Frågorna i undersökningen handlar bland annat om hälsa, skolförhållanden, familjere-lationer och levnadsvanor.

Resultaten från Liv & hälsa ung-undersökningarna används som underlag vid beslut och prioriteringar inom Region Örebro län, länets kommuner och inom organisationer som arbetar med ungdomar samt som ett stöd i skolans hälsofrämjande arbete.

I början av år 2020 genomfördes undersökningen för sjunde gången. Eftersom 99 procent av eleverna som besvarade undersökningen lämnade sina svar före den 14:e februari görs antagandet att elevernas svar i mycket stor utsträckning varit opåverkade av den pandemi som precis var på väg att eskalera.

För att följa upp om ungdomars livssituation såg annorlunda ut ett år senare med en världsomfattande pandemi genomfördes 2021 en uppföljande undersökning. Omkring två tredjedelar av de frågor som ställdes i Liv & hälsa ung 2020 kompletterats med några frågor relaterade till pandemin ställdes.

I den här rapporten lyfts de frågor fram där en större förändring kan ses mellan undersökningsåren samt de olika frågorna relaterade till pandemin. Samtliga resultat finns presenterade i en resultatrapport på Region Örebro läns webb med tabeller och diagram där det även är möjligt att följa förändringar på skolnivå för grupper om minst 15 svarande elever, se www.regionorebrolan.se/livohalsaungcovid.

Syftet med den här rapporten är att beskriva ungdomars livsvillkor, levnadsvanor och hälsa före coronapandemins utbrott i Sverige och efter ett år med pandemin.

Vår förhoppning är att underlaget kan bidra till att skapa en bättre förståelse för hur pandemin påverkar ungdomars vardag och vara användbart för beslutsfattare och personer som, på olika sätt och på skilda nivåer i samhället, arbetar med de yngre länsinvånarnas förutsättningar för en god jämlik och jämställd hälsa.

Uppföljningsundersökningen Liv & hälsa ung 2020–2021

Samtliga 28 kommunala grundskolor och 10 kommunala gymnasieskolor med elever i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet i Örebro län erbjöds att under februari-mars 2021 delta i en uppföljningsundersökning av Liv & hälsa ung 2020. Uppföljningens avgränsning till att endast innefatta kommunala skolor samt årskurs 9 och år 2 på gymnasiet berodde på att uppföljningen genomfördes med befintliga resurser utanför ordinarie planering.

Enkäten genomfördes av eleverna under skoltid men var frivillig för eleverna att besvara. Enkätfabriken AB ansvarade för datainsamlingen och en beskrivning av genomförandet finns publicerad i ”Projektrapport Liv & hälsa ung 2021 covid-uppföljning”.

Svarsfrekvens

I uppföljningen deltog 18 av länets 28 kommunala grundskolor samt 4 av länets 10 kommunala gymnasieskolor. På dessa skolor finns omkring 55 respektive 35 procent av länets elever i årskurs 9 respektive år 2 på gymnasiet.¹ Totalt svarade 2 158 respektive 2 257 elever på enkäten i de deltagande skolorna 2020 respektive 2021 (tabell 1). Svarsfrekvensen var både i årskurs 9 och ibland eleverna i år 2 på gymnasiet något högre 2021 jämfört med 2020.

Tabell 1. Antal elever, antal svar och svarsfrekvens för de 19 respektive 4 deltagande grund- respektive gymnasieskolorna i Liv & hälsa ung 2020 respektive 2021.

	Liv & hälsa ung 2020			Liv & hälsa ung 2021		
	Antal elever	Antal svar	Svarsfrekvens	Antal elever	Antal svar	Svarsfrekvens
Årskurs 9 deltagande skolor	1 829	1 418	78%	1 829	1 438	79%
Gymnasiet år 2 deltagande skolor	1 170	740	63%	1 129	819	73%
Samtliga deltagande skolor	2 999	2 158	72%	2 958	2 257	76%

Medelvärdet för andel frågor som besvarats av en elev som påbörjat enkäten år 2021 är mycket hög i samtliga årskurser. Nära nio av tio elever i båda årskurserna har besvarat alla frågor. Omkring tre av fyra besvarade enkäten inom 15 minuter.

Frågeområden

Enkäten delades upp i sex olika frågeområden vilka innehöll ett flertal frågor som på olika sätt identifierats som särskilt viktiga att följa upp.

- **Dig, din hälsa och din familj**; bakgrundsfrågor, hälsofrågor, psykisk hälsa, om föräldrarna
- **Levnadsvanor**; fysisk aktivitet, sömn, matvanor, tobak, alkohol, narkotika
- **Dig och din skola**; trivsel, skollunch, lektioner med fysisk aktivitet, om eleven har F eller streck i något ämne, samt om eleven brukar skolka
- **Delaktighet, inflytande och framtid**; föreningsliv, relationer, syn på framtiden för egen del och för världen i stort
- **Trygghet och utsatthet**; tillit till andra människor, utsatt för våld och trakasserier
- **Coronapandemin**; oro, vanor under pandemin, vaccination, attityd till att bryta mot rekommendationerna, förtroende för den svenska strategin och syn på framtiden gällande coronapandemin

Frågeområden som var av särskilt intresse att följa upp berörde allmänt- och psykiskt hälsotillstånd samt livsvillkor och levnadsvanor som det finns anledning att misstänka kan ha förändrats med anledning av pandemin. Alkoholvanor, fysisk aktivitet och i vilken utsträckning eleverna äter lunch var levnadsvanor som identifierades som viktiga att följa upp. Livsvillkor som var angelägna att följa upp berörde familjens ekonomi, skolförhållanden, tillit, trygghet och utsatthet.

¹ I den ordinarie Liv & hälsa ung-undersökningen år 2020 deltog samtliga länets grund- och gymnasieskolor förutom en gymnasieskola med ett mindre antal elever. Dessa skolor hade då 3 320 elever i årskurs 9 och 3 377 elever i år 2 på gymnasiet. Totalt svarade år 2020 7 857 elever i årskurs 7, 9 och år 2 på gymnasiet, varav 2562 elever gick i årskurs 9 och 2477 gick i år 2 på gymnasiet.

Frågor som redovisas i rapporten

I rapporten redovisas frågor med en förändring på minst två procentenheter som troligen inte beror på slumpen. För en beskrivning av hur detta beräknats, se avsnittet "*Generaliserbarhet och statistiska metoder*".

Även specifika frågor avseende ungdomarnas uppfattning om pandemin och de insatser som genomförts för att begränsa spridningen var av stort intresse att undersöka. Samtliga dessa frågor redovisas i avsnittet "*Coronapandemin*".

Generaliserbarhet och statistiska metoder

Då endast kommunala skolor tillfrågats om de hade möjlighet att delta samt att några tillfrågade skolor valt att avstå måste generaliseringar till länets alla elever i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet göras med stor försiktighet. Med anledning av att vi inte följer samma elever i de båda undersökningarna kan vi heller inte uttala oss om orsakssamband.

Som en "fingervisning" om vilka skillnader mellan mättillfällena som kan vara intressanta att studera vidare har vi använt en metod för att beräkna om skillnader mellan undersökningssåren 2020 och 2021 är "tillräckligt stora" för att de skulle vara statistiskt signifikanta om ett sannolikhetsurval hade dragits bland länets samtliga elever.² Som en extra säkerhetsåtgärd har endast skillnader om minst två procentenheter lyfts fram i rapporten trots att även mindre skillnader än så i vissa fall haft ett signifikant utfall.

När det gäller frågor om pandemin som endast ställts i undersökningen 2021 redovisas samtliga frågor. Det är dock även för dessa frågor viktigt att inte generalisera resultaten till länets samtliga elever i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet då inget sannolikhetsurval utgjort grunden för deltagande i undersökningen.

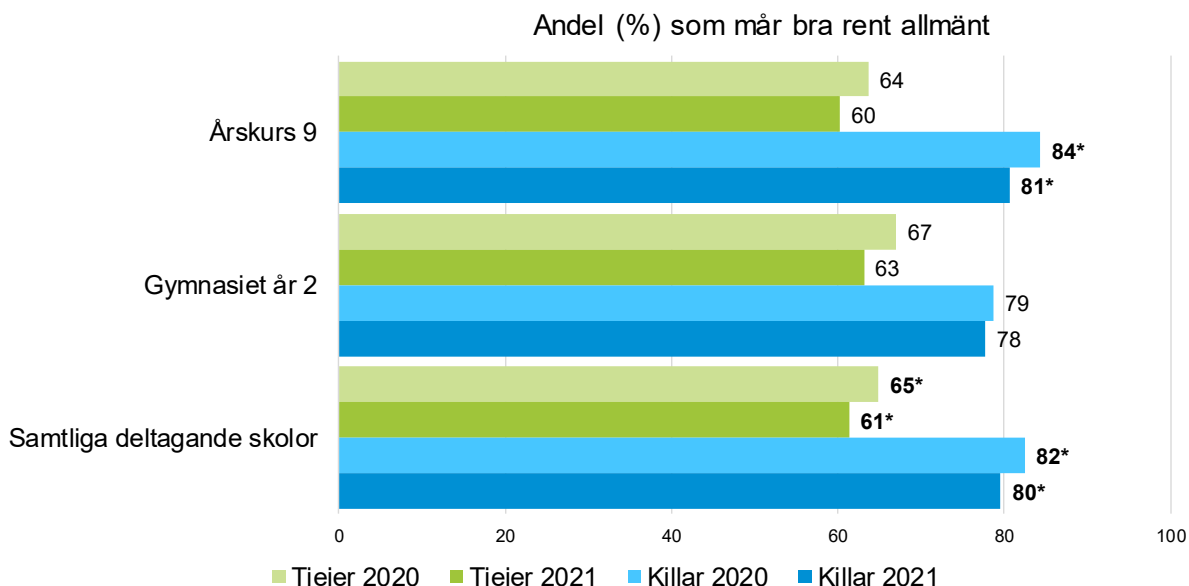
² Ett approximativt konfidensintervall med 95 procents signifikansnivå har beräknats för differensen mellan de olika svarsandelarna 2020 och 2021. Om värdet 0 ryms inom konfidensintervallet har den eventuella skillnaden mellan mättillfällena förkastats som ej signifikant, dvs den kan vara rent slumpmässig.

Förändringar mellan mätningarna 2020 och 2021

I följande avsnitt redovisas de frågor där skillnaderna mellan mätperioderna är "tillräckligt stora" för att de inte ska antas vara slumpmässiga. Endast dessa värden, som markeras med fet stil och en "*" i figurerna, kommenteras i text.

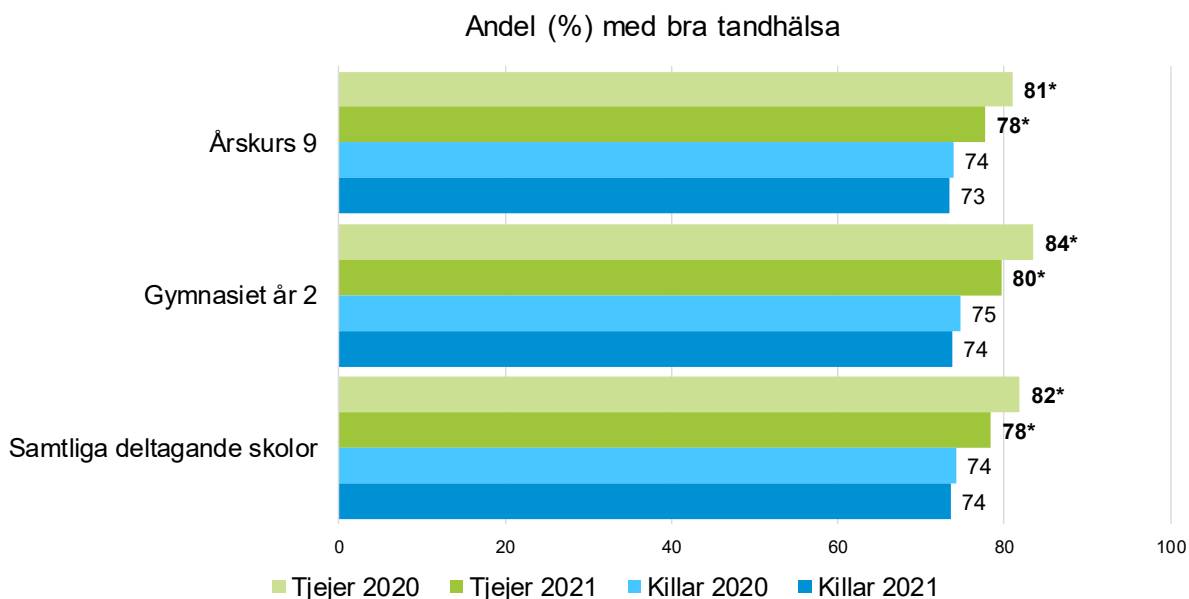
Hälsa

När det gäller andel som mår bra rent allmänt har en *försämring* skett bland killar i nian samt bland tjejer och killar totalt (figur 1).

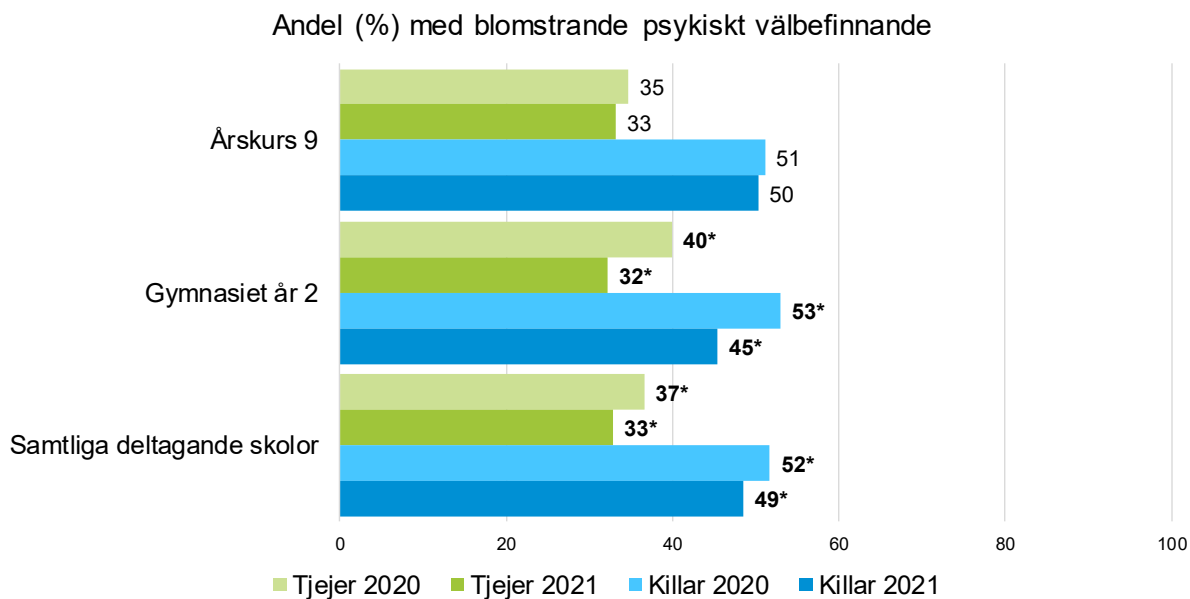
Figur 1. Andel (%) som svarat "Mycket bra/Bra" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur mår du rent allmänt?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland tjejer, oavsett skolår, ses en *försämring* av andelen som bedömer sin tandhälsa som bra (figur 2).

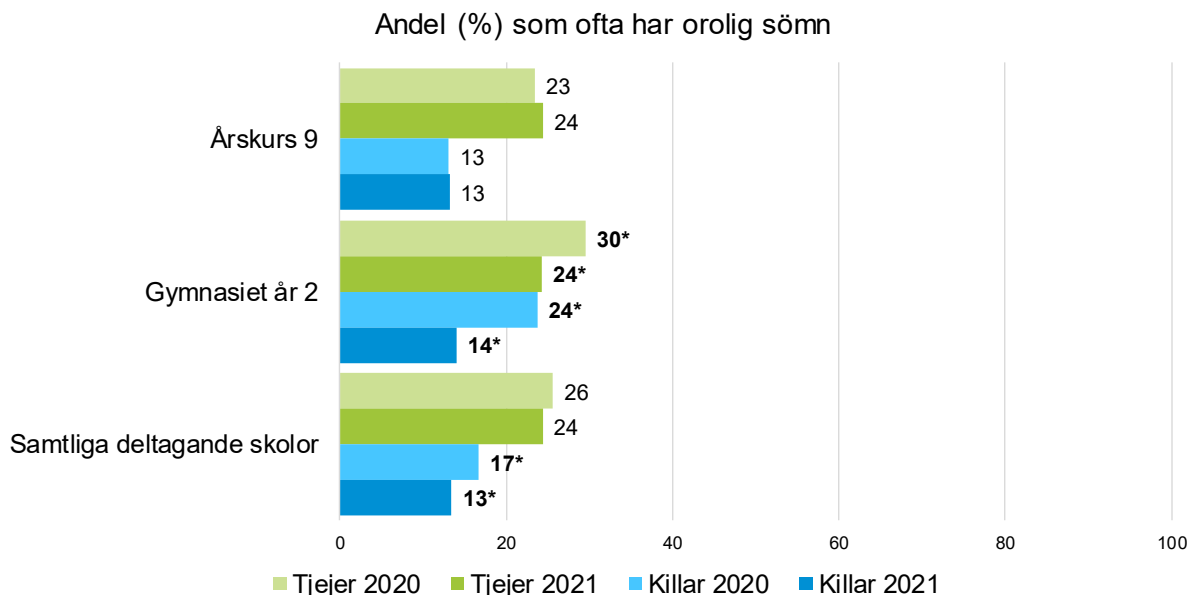
Figur 2. Andel (%) som svarat "Mycket bra/Bra" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur tycker du att din tandhälsa är?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Det psykiska välbefinnandet har *försämrats* bland tjejer och killar i gymnasiet och totalt för alla deltagande skolor då andelen med blomstrande psykiskt välbefinnande har minskat (figur 3).

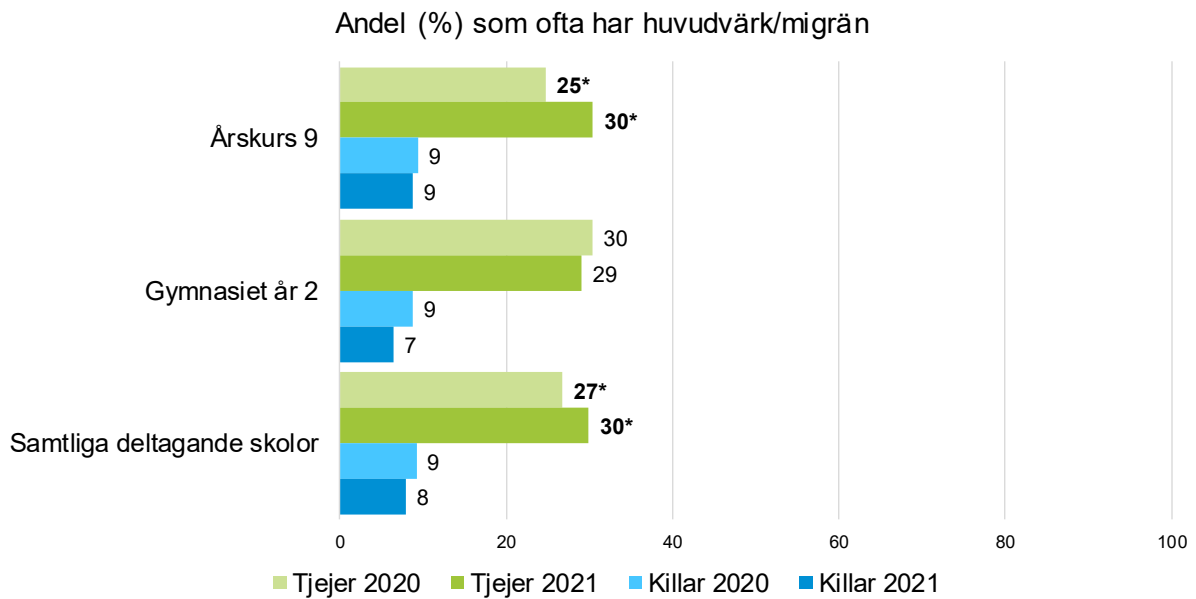
Figur 3. Andel (%) med "blomstrande psykiskt välbefinnande" enligt "Mental Health Continuum - Short Form" (index av 14 frågor). Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

När det gäller orolig sömn ses en *positiv* förändring bland tjejer och killar i gymnasiet samt bland killar totalt, då andelen med orolig sömn har minskat (figur 4).

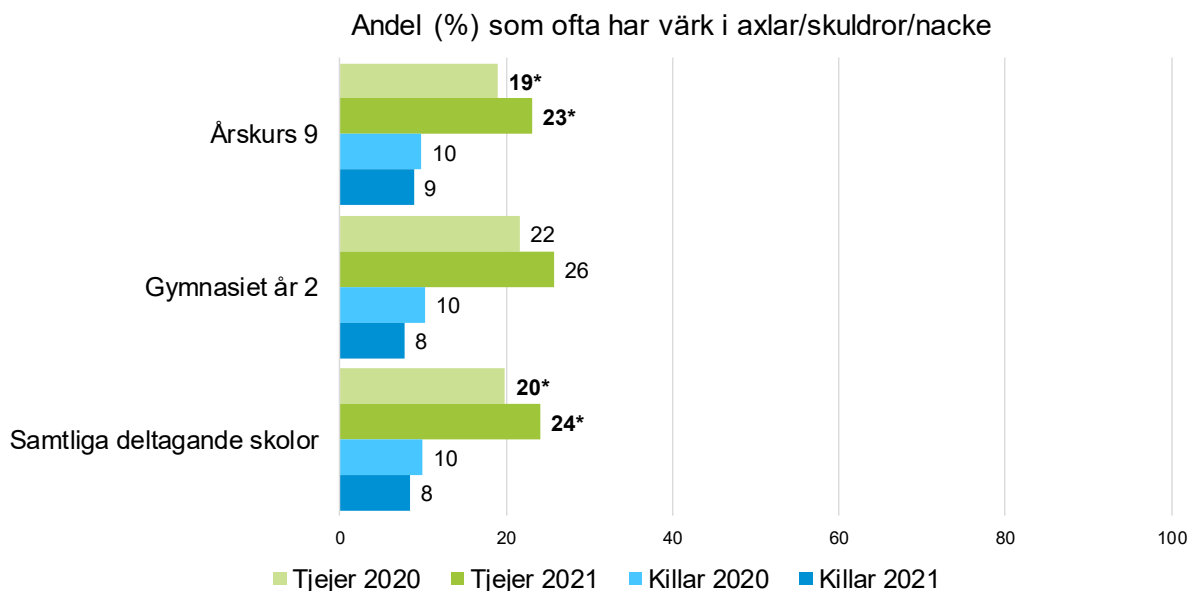
Figur 4. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna haft orolig sömn?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland tjejer i nian och totalt har en *försämring* skett, då andelen som ofta har huvudvärk eller migrän har ökat (figur 5).

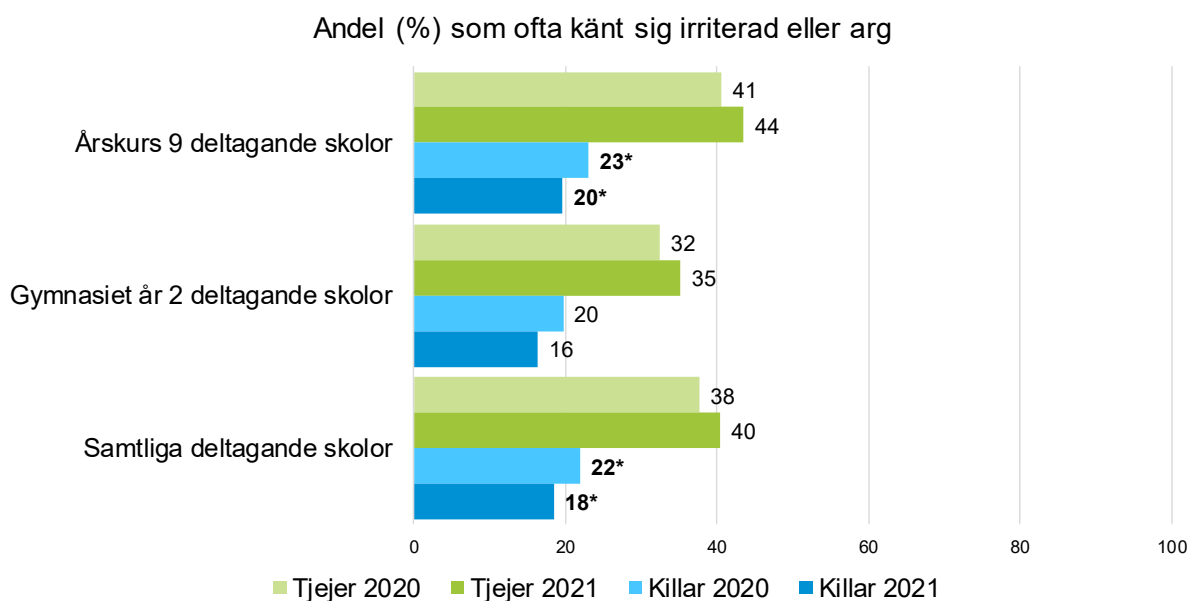
Figur 5. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna haft huvudvärk/migrän?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland tjejer i nian och totalt har en *försämring* skett, då andelen som ofta har värk i axlar, skuldror eller nacke har ökat (figur 6).

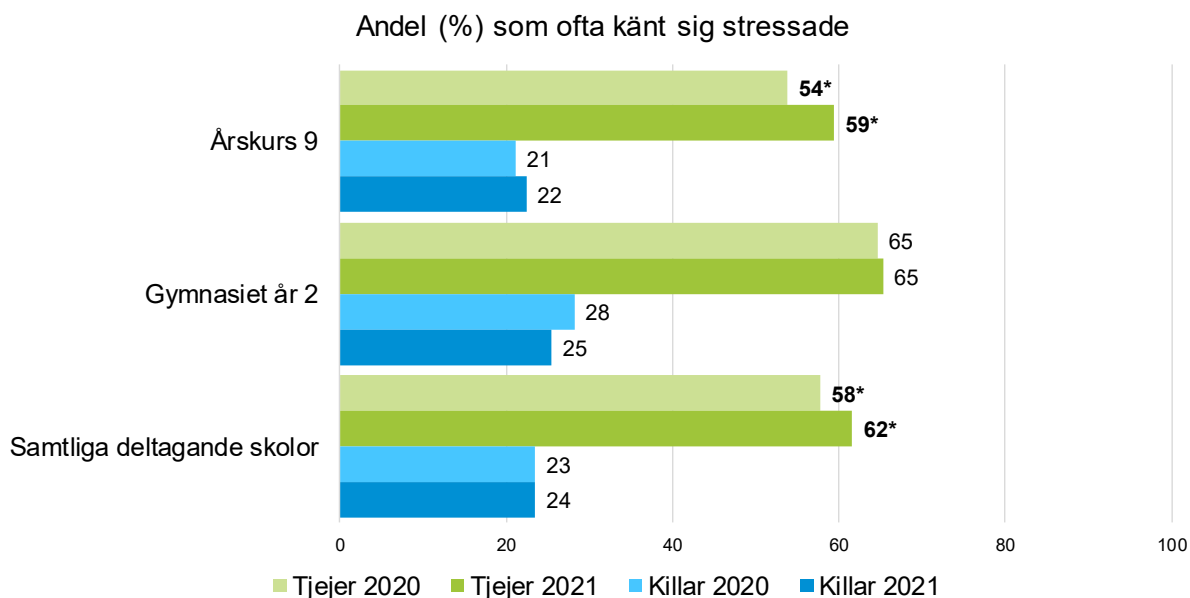
Figur 6. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna haft värk i axlar/skuldror/nacke?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland killar i nian och totalt har en *försämring* skett, då andelen som ofta känt sig irriterade eller arga har ökat (figur 7).

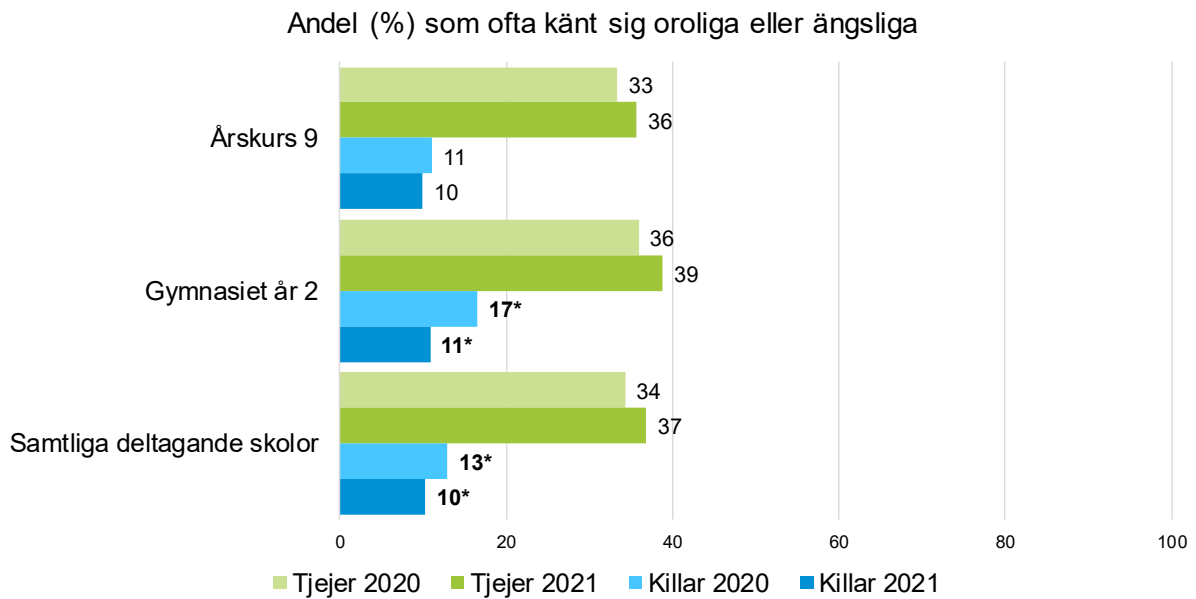
Figur 7. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna känt dig irriterad/arg?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland tjejer i nian och totalt har en *försämring* skett, då andelen som ofta känt sig stressade har ökat (figur 8).

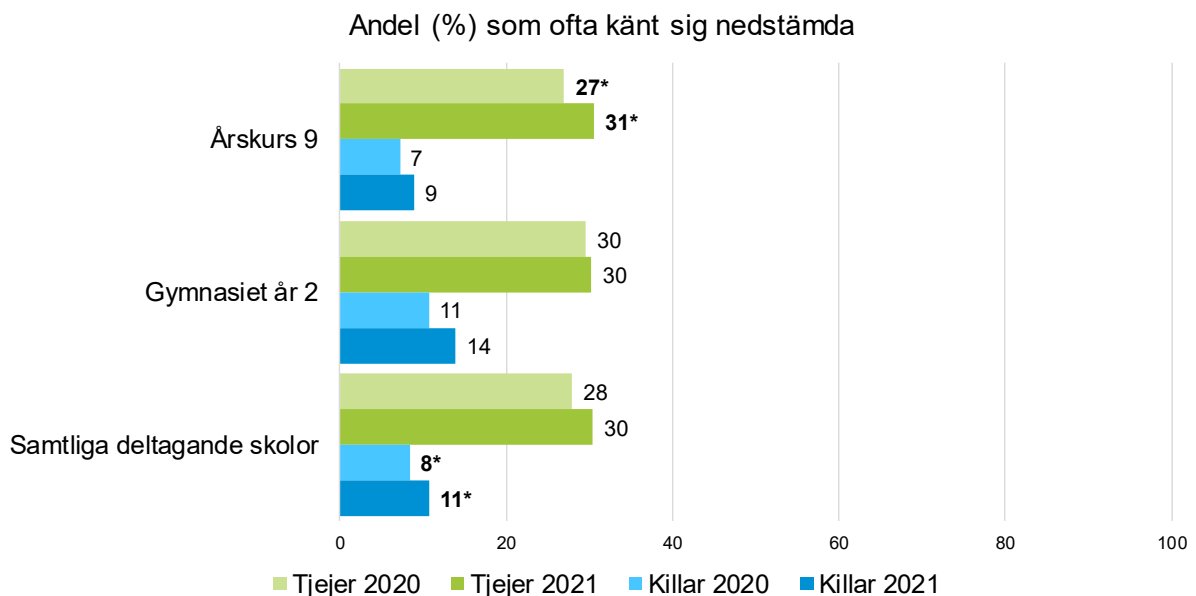
Figur 8. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna känt dig stressad?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland killar på gymnasiet och totalt har en *positiv* förändring skett, då andelen som ofta känt sig oroliga eller ängsliga har minskat (figur 7).

Figur 9. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna känt dig orolig/ängslig?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

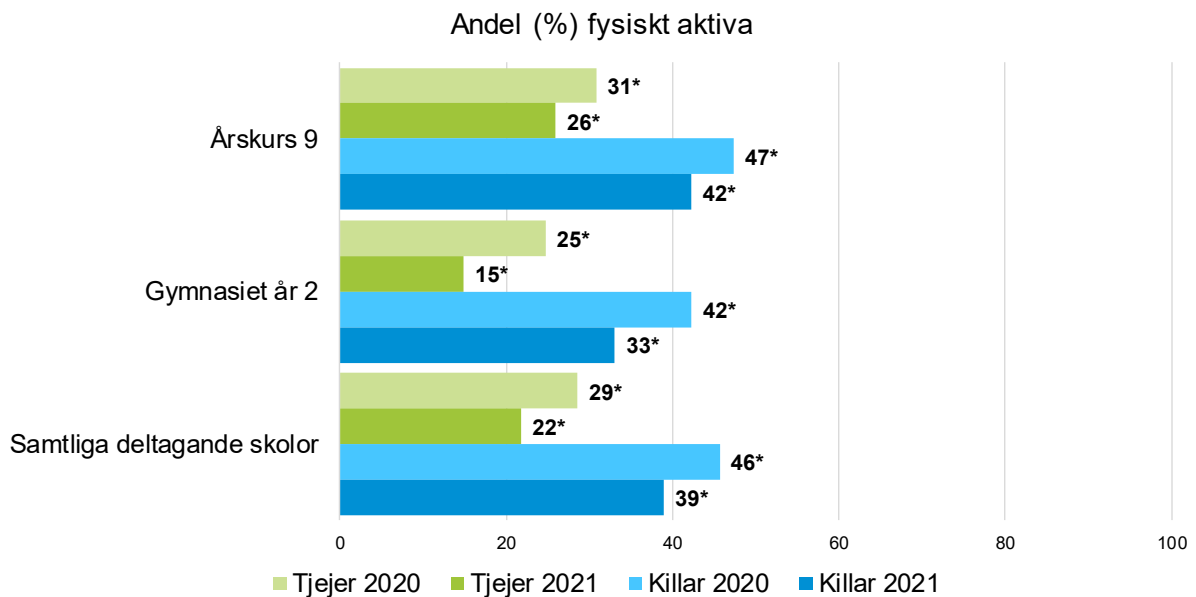
Bland tjejer i nian och bland killar totalt för alla skolår har en *försämring* skett, då andelen som ofta känt sig nedstämda har ökat (figur 10).

Figur 10. Andel (%) som svarat "Ofta/Varje dag" i förhållande till samtliga som svarat på frågan "Hur ofta har du under de senaste 3 månaderna känt dig nedstämd?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

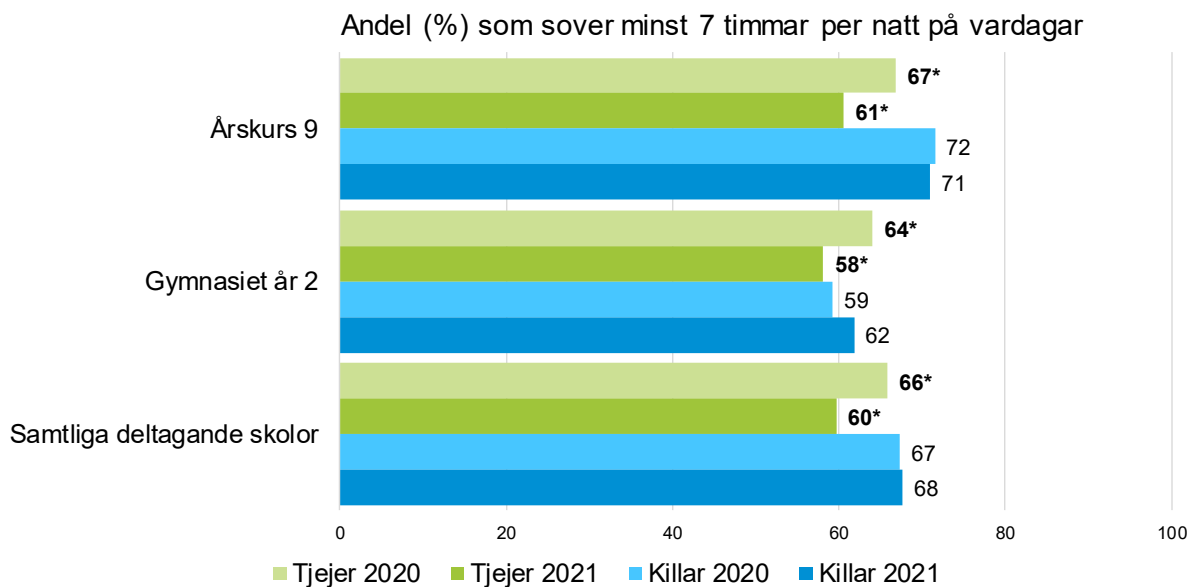
Levnadsvanor

Oavsett kön och skolår har en *försämring* skett, då andelen som både rör sig minst 60 minuter per dag och tränar minst tre gånger i veckan har minskat (figur 11).

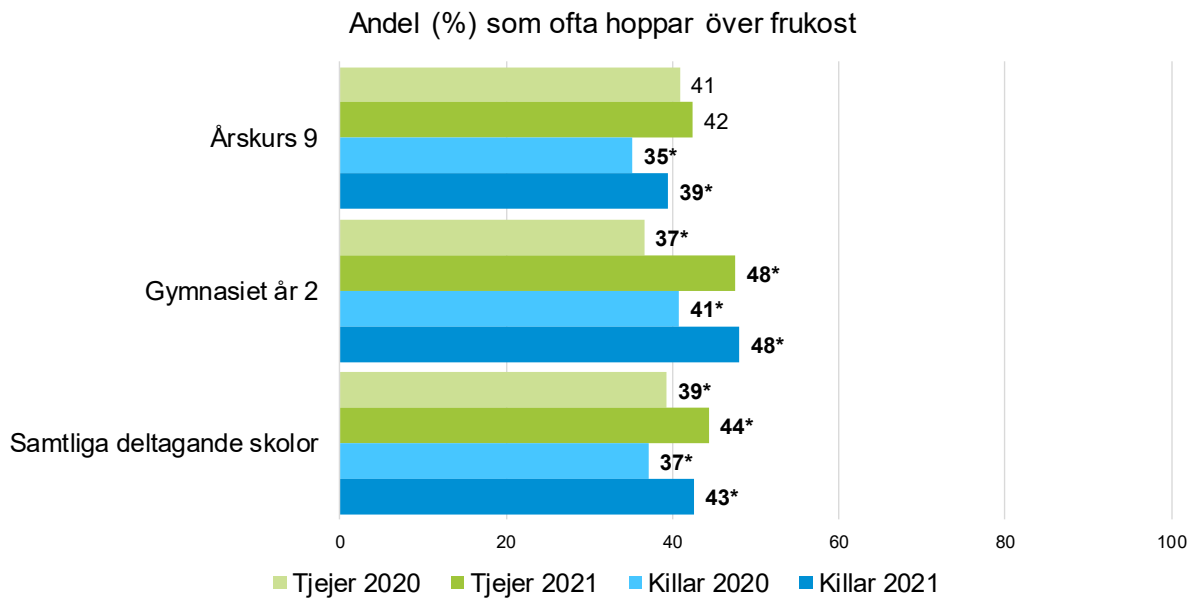
Figur 11. Andel (%) som svarat att de rör sig minst 60 minuter per dag och tränar minst 3 gånger i veckan. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Oavsett skolår har en *försämring* skett bland tjejer, då andelen som sover minst sju timmar per natt på vardagar har minskat (figur 12).

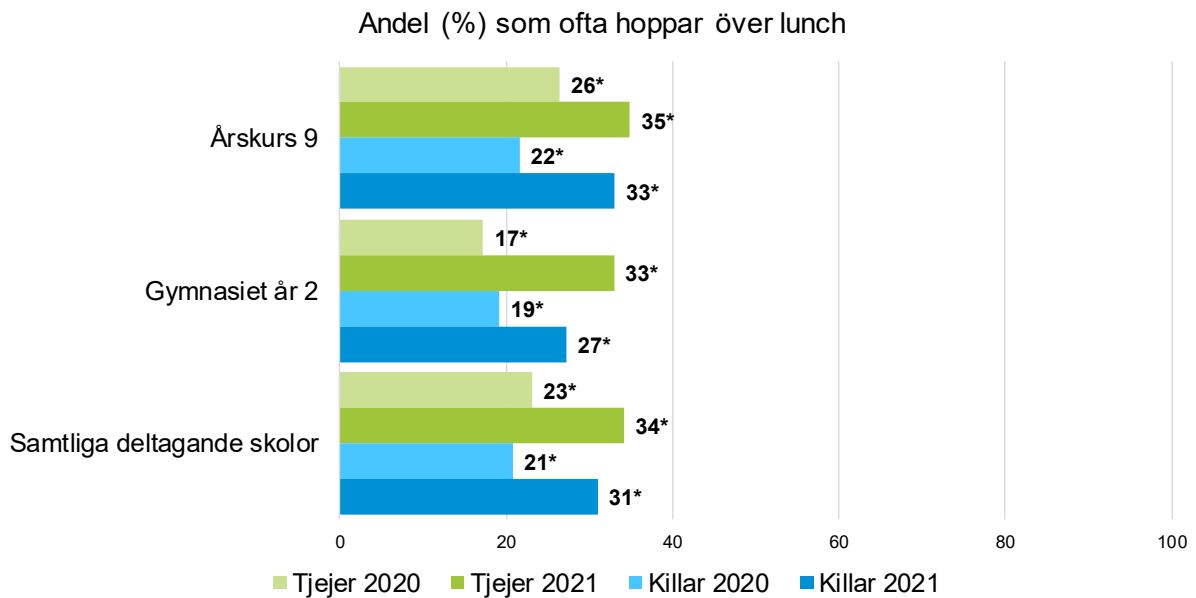
Figur 12. Andel (%) som svarat att de sover minst sju timmar per natt på vardagar. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland killar oavsett skolår och bland tjejer i gymnasiet och totalt för alla skolår har en *försämring* skett, då andelen som ofta hoppar över frukosten har ökat (figur 13).

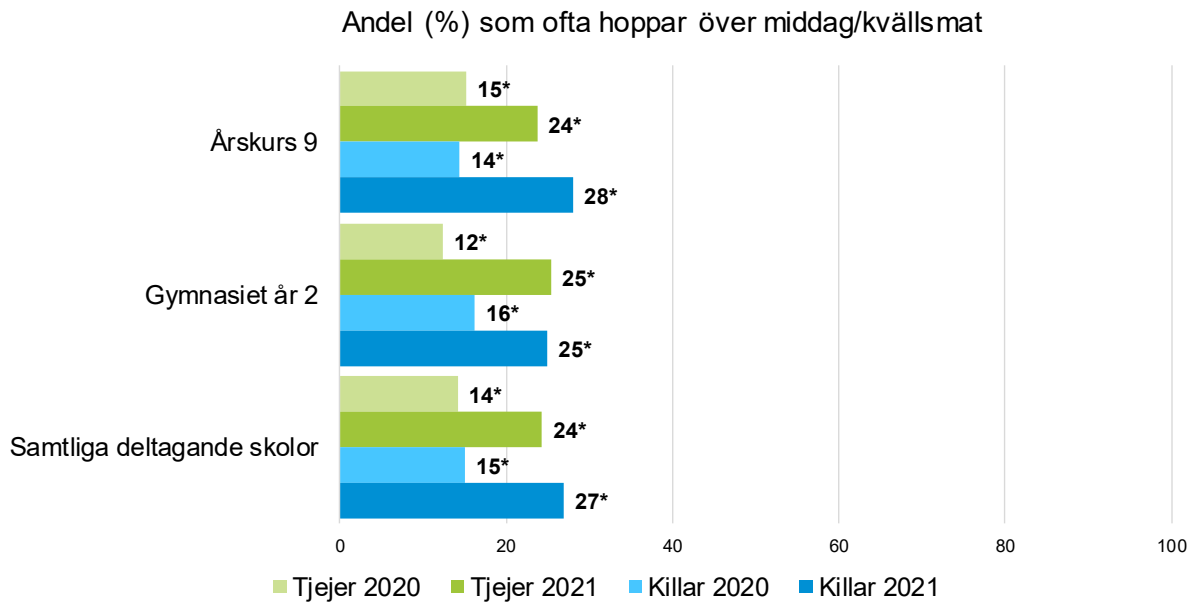
Figur 13. Andel (%) som svarat som svarat "Flera gånger i veckan/l stort sett varje dag" på frågan "Hur ofta händer det att du hoppar över frukost?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Oavsett kön och skolår har en *försämring* skett, då andelen som ofta hoppar över lunchen har ökat (figur 14).

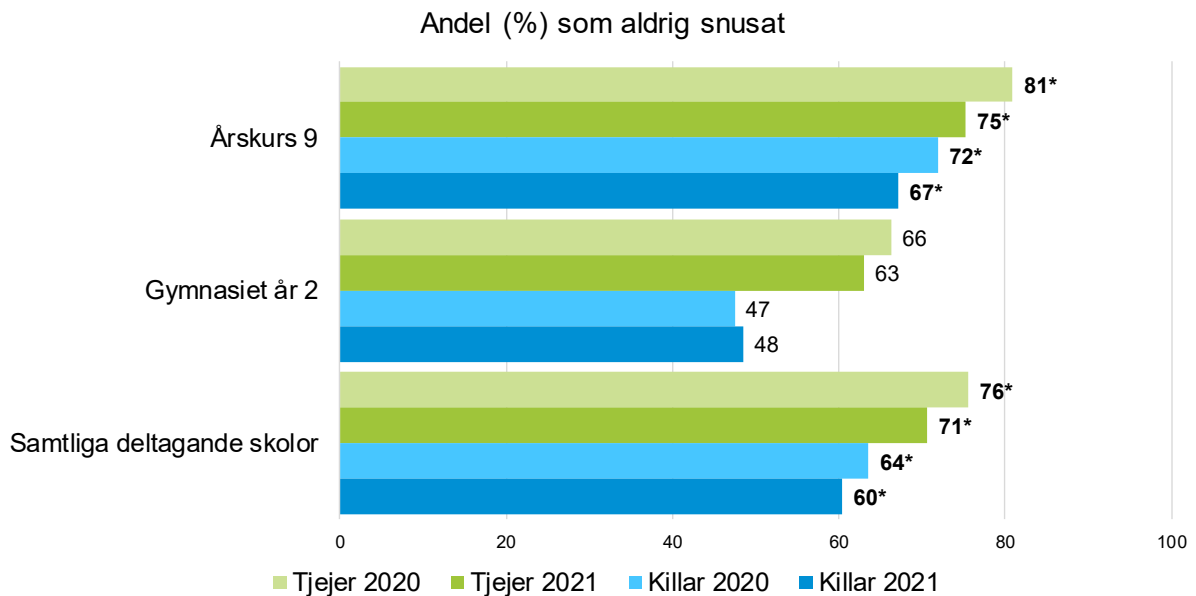
Figur 14. Andel (%) som svarat som svarat "Flera gånger i veckan/l stort sett varje dag" på frågan "Hur ofta händer det att du hoppar över lunch?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Oavsett kön och skolår har en **försämring** skett, då andelen som ofta hoppar över middag/kvällsmat har ökat (figur 15).

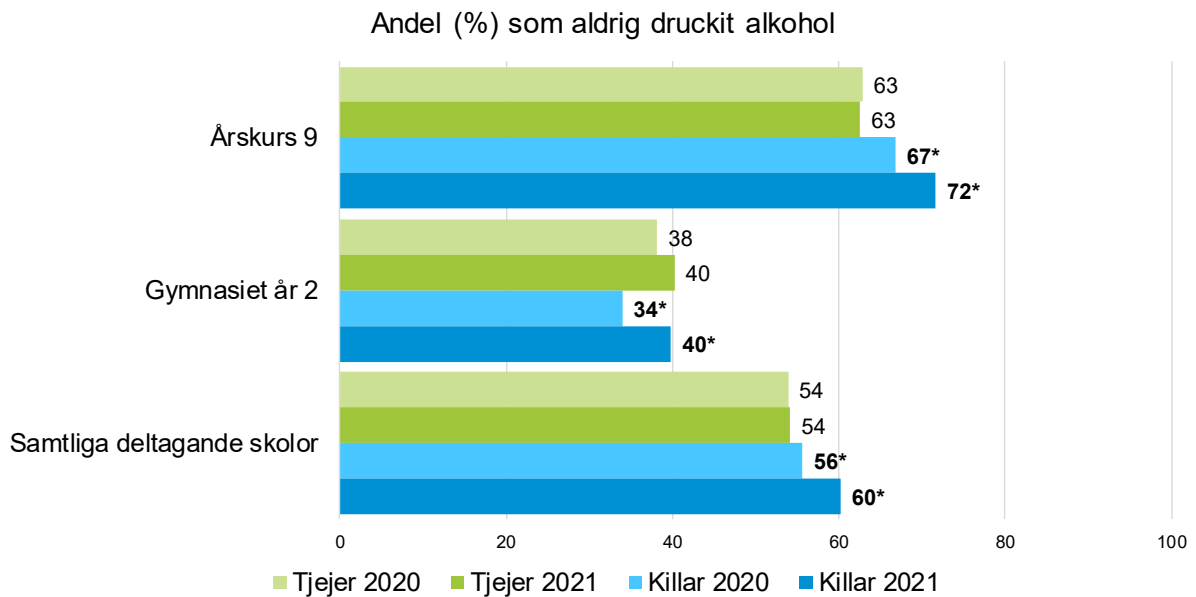
Figur 15. Andel (%) som svarat som svarat "Flera gånger i veckan/I stort sett varje dag" på frågan "Hur ofta händer det att du hoppar över middag/kvällsmat?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

När det gäller tobaksvanor syns en **försämring** gällande snusvanor, då andelen som aldrig har snusat har minskat bland tjejer och killar i nian och totalt (figur 16).

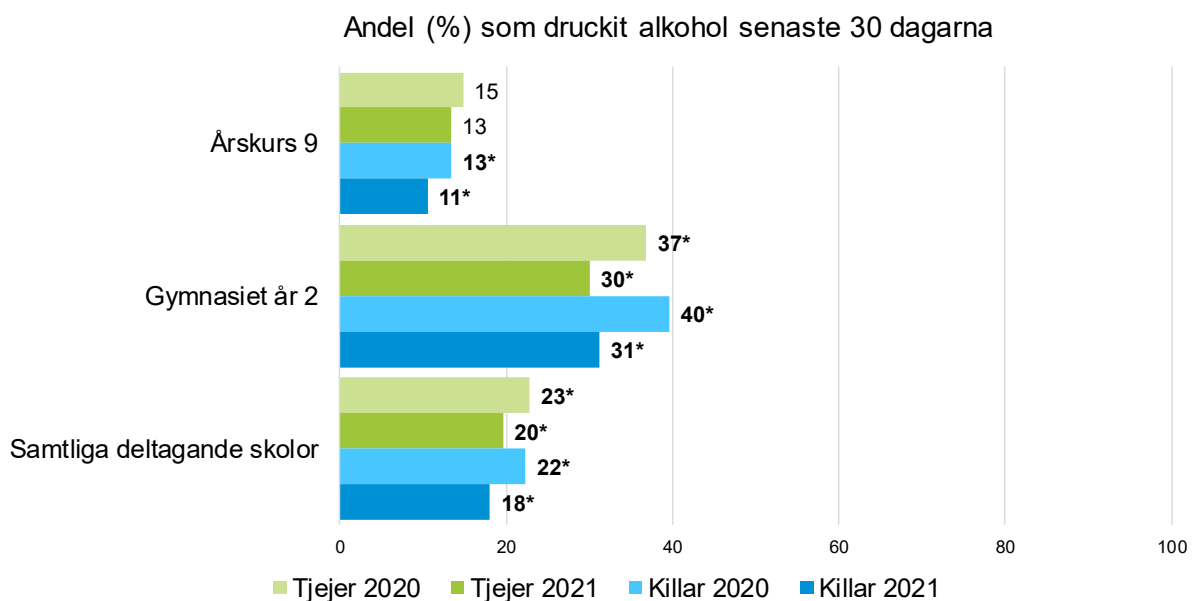

Figur 16. Andel (%) som aldrig har snusat. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland killar, oavsett skolår, har en *positiv* förändring skett gällande alkoholvanor, då andelen som aldrig druckit alkohol har ökat (figur 17). Även bland tjejer i gymnasiet och totalt samt bland killar oavsett skolår har en *positiv* förändring skett, då andelen som druckit alkohol de senaste 30 dagarna har minskat (figur 18).

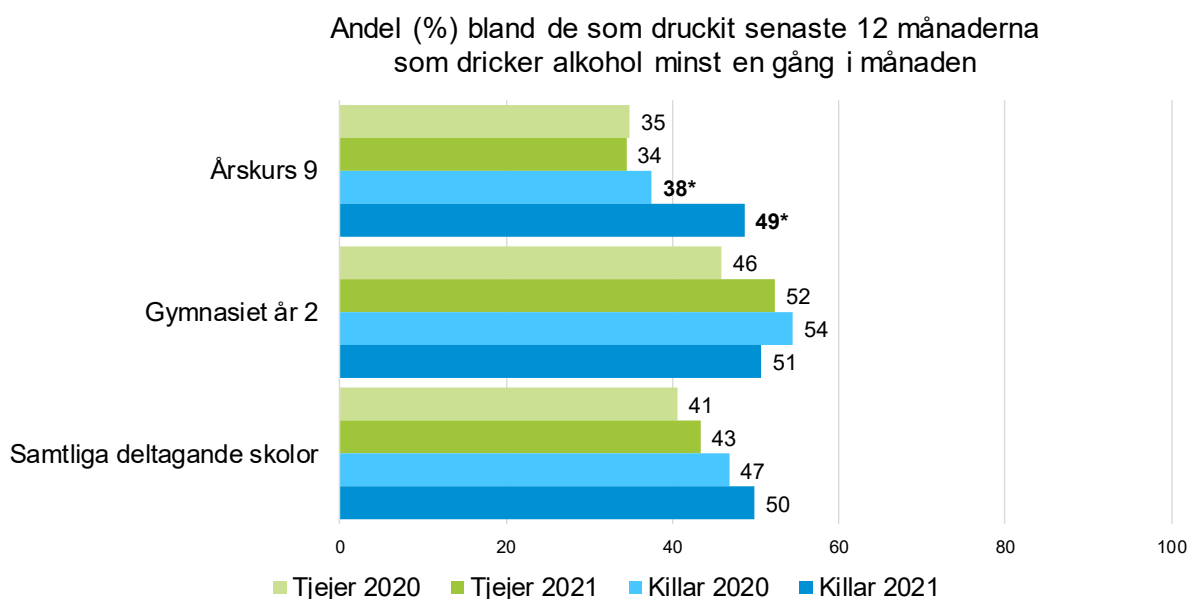

Figur 17. Andel (%) som svarat "Nej" på frågan "Har du någon gång druckit alkohol?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

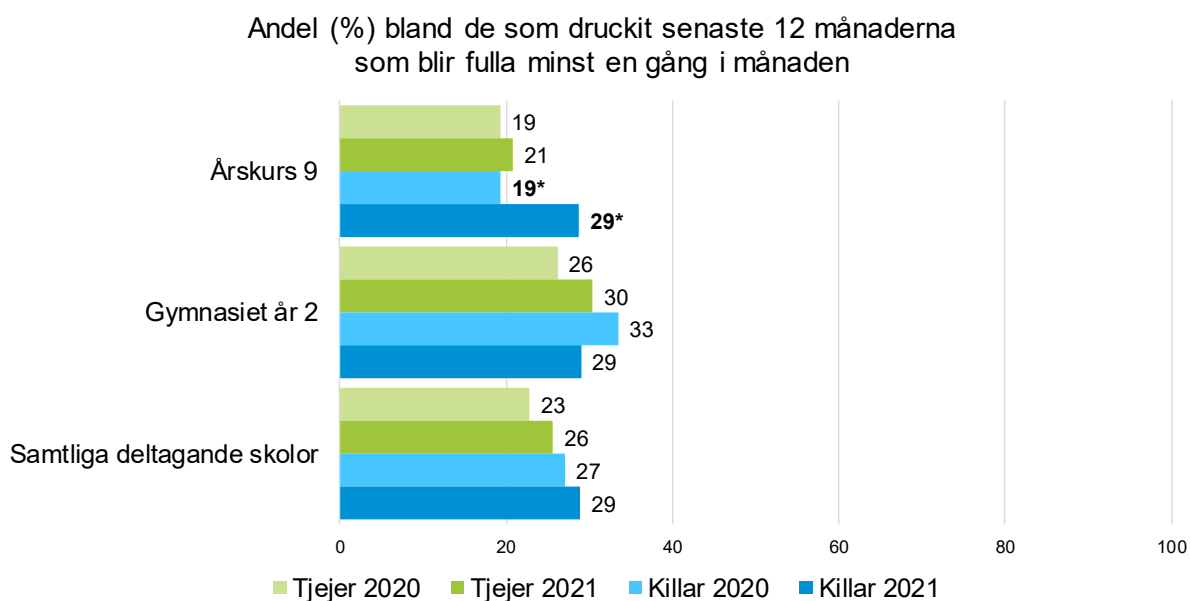
Figur 18. Andel (%) som svarat "Ja, under de senaste 30 dagarna" på frågan "Har du någon gång druckit alkohol?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Trots att andelen elever som druckit alkohol totalt sett har minskat har det skett en *försämring* bland de killar i nian som svarat att de har druckit alkohol senaste 12 månaderna, då andelen bland dessa som dricker alkohol en gång i månaden eller oftare har ökat (figur 19).

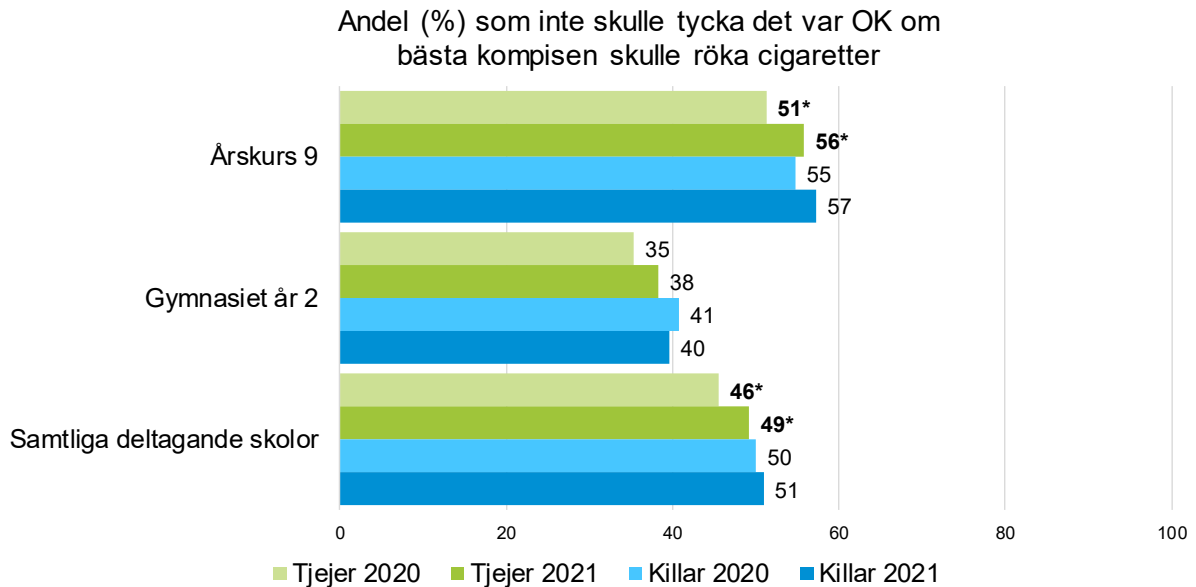
Figur 19. Andel (%) som dricker alkohol minst en gång i månaden bland de som svarat att de druckit alkohol senaste 12 månaderna. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland de som druckit senaste 12 månaderna har det även skett en *försämring* bland killar i nian, då andelen som svarat att de blir fulla/berusade minst en gång i månaden har ökat (figur 20).

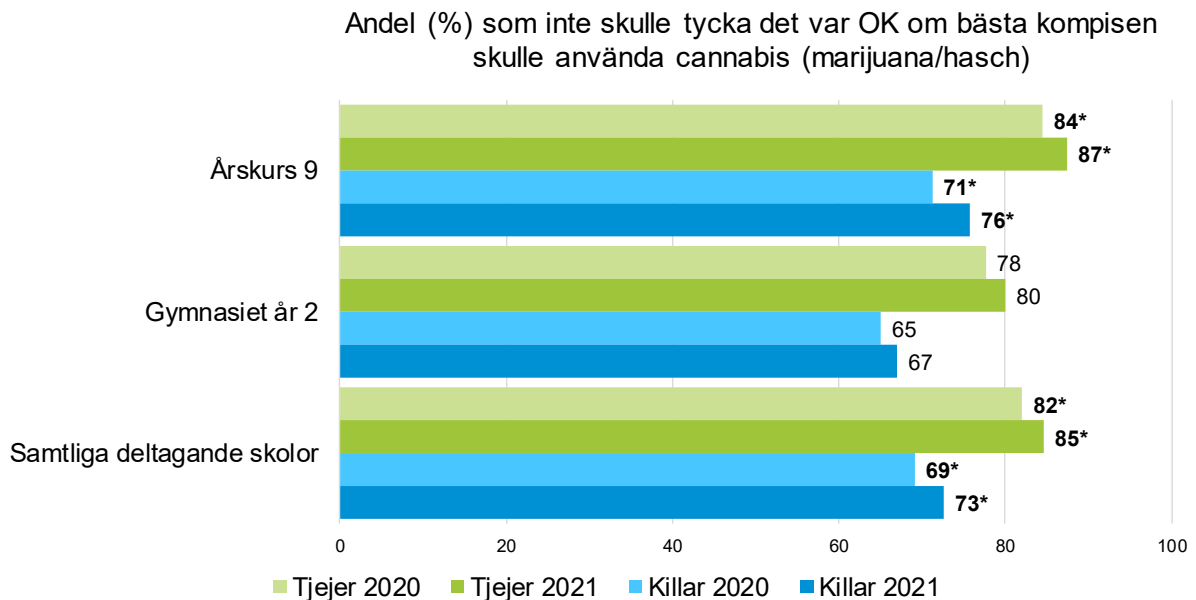

Figur 20. Andel (%) som minst en gång i månaden dricker så mycket alkohol att de känner sig fulla/berusade bland de som svarat att de druckit alkohol senaste 12 månaderna. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland tjejer i nian och totalt har en *positiv* förändring skett, då andelen som *inte* skulle tycka det var OK om bästa kompisen rökte cigaretter har ökat (figur 21). Bland såväl tjejer som killar i nian och totalt har också en *positiv* förändring skett, då andelen som *inte* skulle tycka det var OK om bästa kompis skulle använda cannabis (marijuana/hasch) har ökat (figur 22).

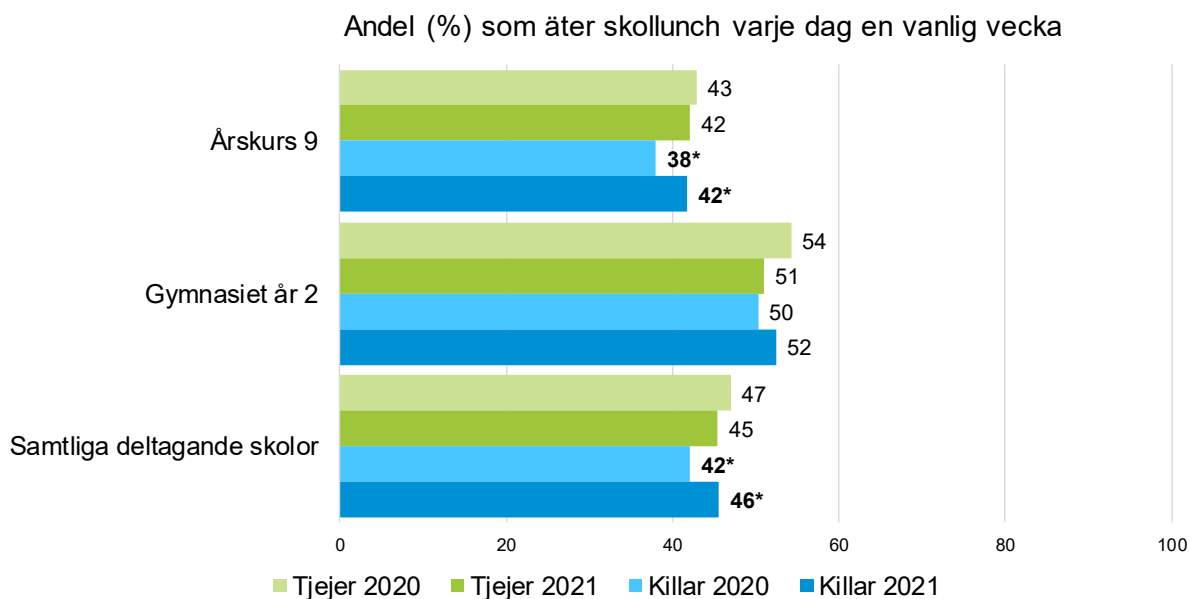
Figur 21. Andel (%) som svarat "Det är inte OK" på frågan "Vad skulle du tycka om din bästa kompis skulle röka cigaretter?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Figur 22. Andel (%) som svarat "Det är inte OK" på frågan "Vad skulle du tycka om din bästa kompis skulle röka cigaretter?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

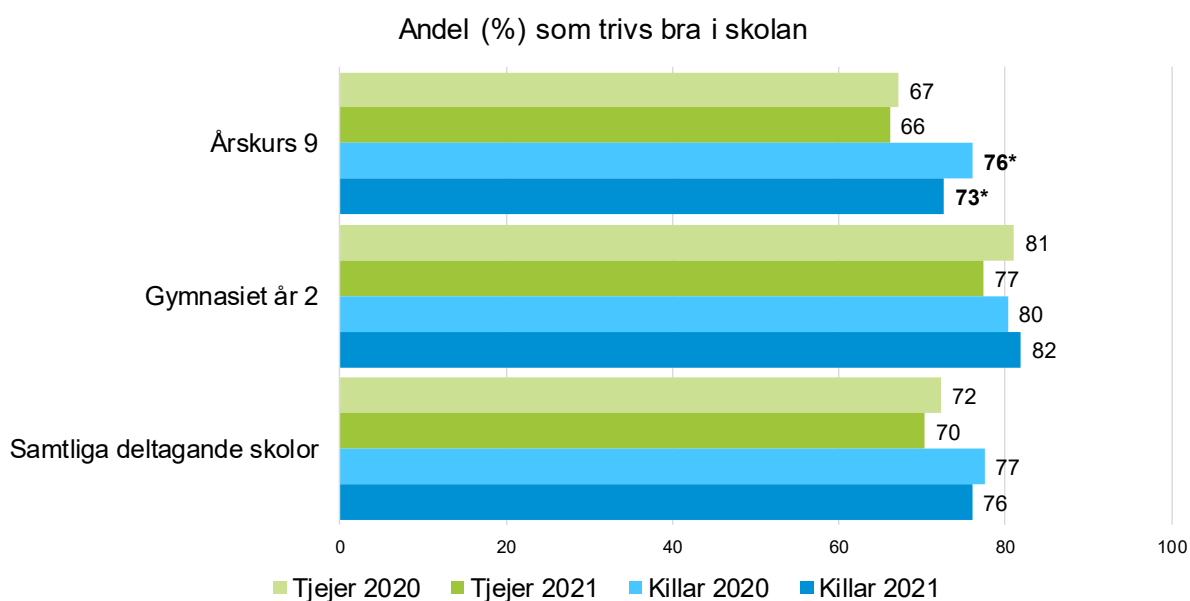
Skolan

Bland killar i nian och totalt har en *positiv* förändring skett, då andelen som äter skollunch varje skoldag har ökat (figur 23).

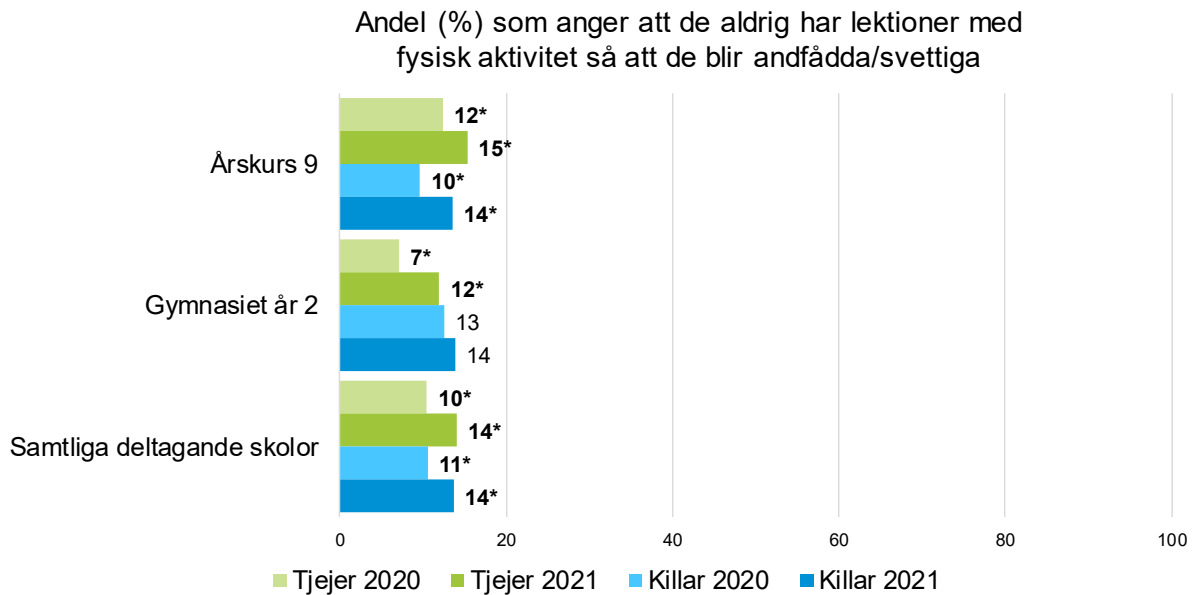
Figur 23. Andel (%) som svarat att de äter skollunch varje skoldag en vanlig vecka. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland killar i nian har en *försämring* skett, då andelen som trivs bra i skolan har minskat (figur 24).

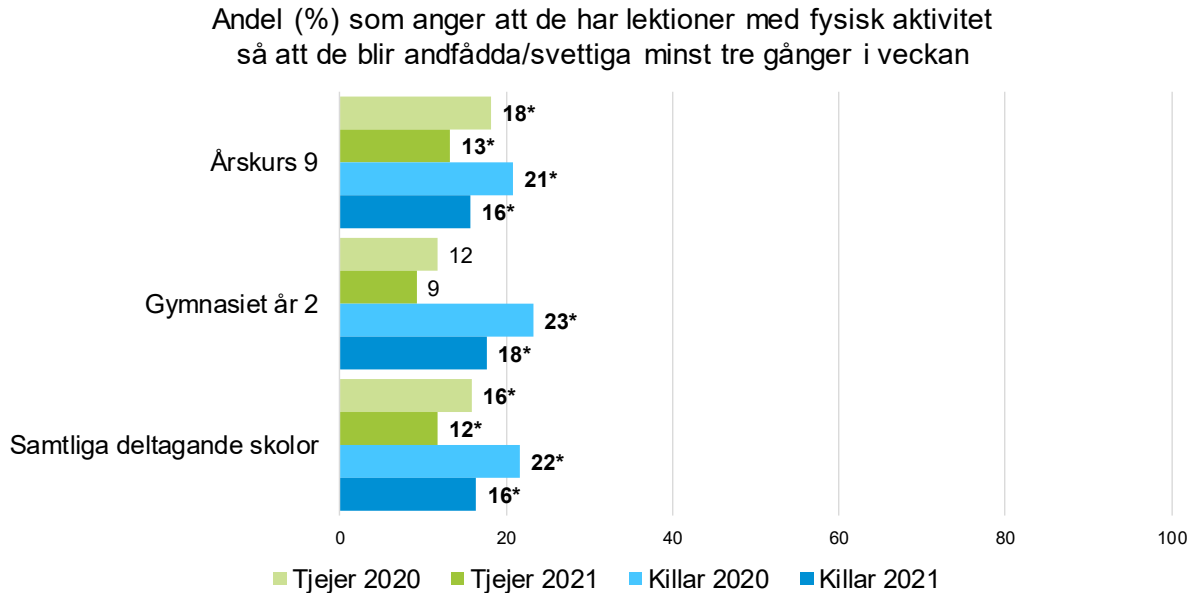

Figur 24. Andel (%) som svarat att de trivs bra eller mycket bra i skolan. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

När det gäller lektioner med fysisk aktivitet i skolan har en *försämring* skett, då andelen som anger att de aldrig har sådana lektioner ökat bland tjejer oavsett skolår och bland killar i nian och totalt (figur 25). Även andelen som anger att de har lektioner med fysisk aktivitet minst tre gånger i veckan har minskat bland tjejer i nian och totalt samt bland killar oavsett skolår (figur 26).

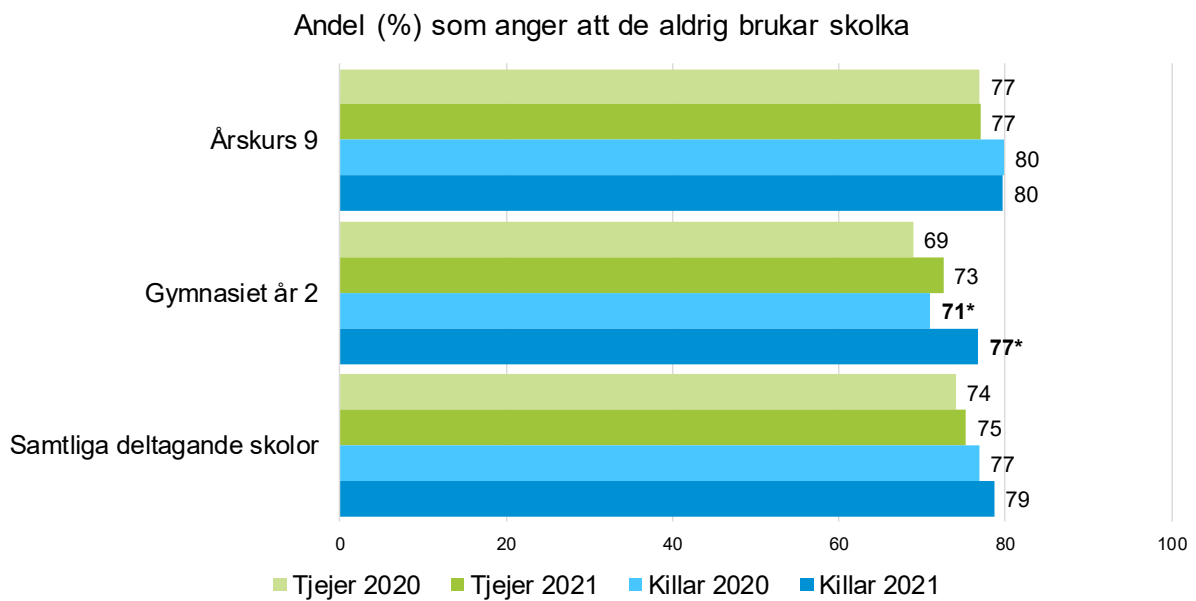

Figur 25. Andel (%) som svarat att de aldrig har lektioner med fysisk aktivitet där de blir andfådda/svettiga. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Figur 26. Andel (%) som svarat att de har lektioner med fysisk aktivitet där de blir andfådda/svettiga minst tre gånger i veckan. Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

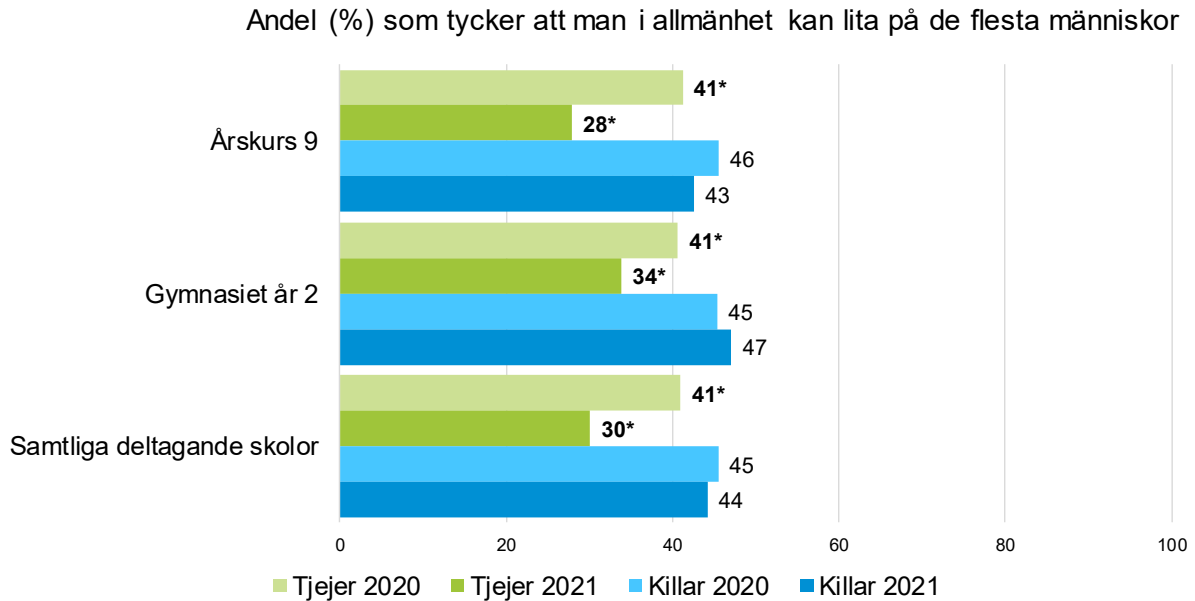
En *positiv* förändring har skett, då andelen killar i gymnasiet som anger att de aldrig brukar skolka har ökat (figur 27).

Figur 27. Andel (%) som svarat att de aldrig brukar skolka. Fet stil och en ***** indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

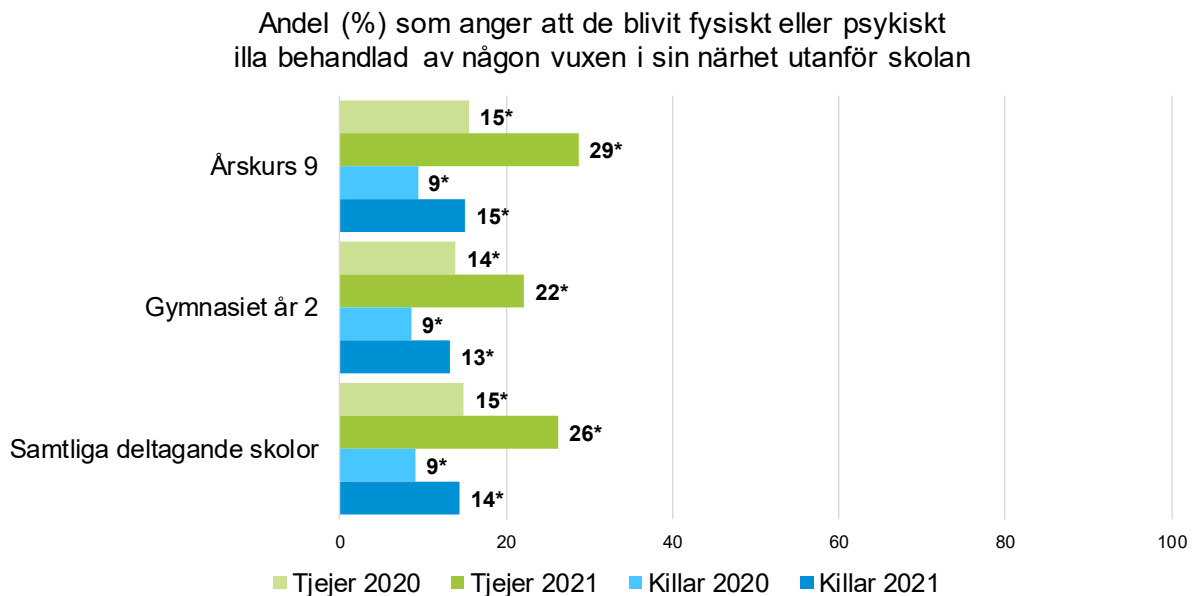
Tillit och utsatthet

Bland tjejer oavsett skolår har en *försämring* skett, då andelen som känner tillit till andra människor har minskat (figur 27).

Figur 27. Andel (%) som svarat "Ja" på frågan "Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

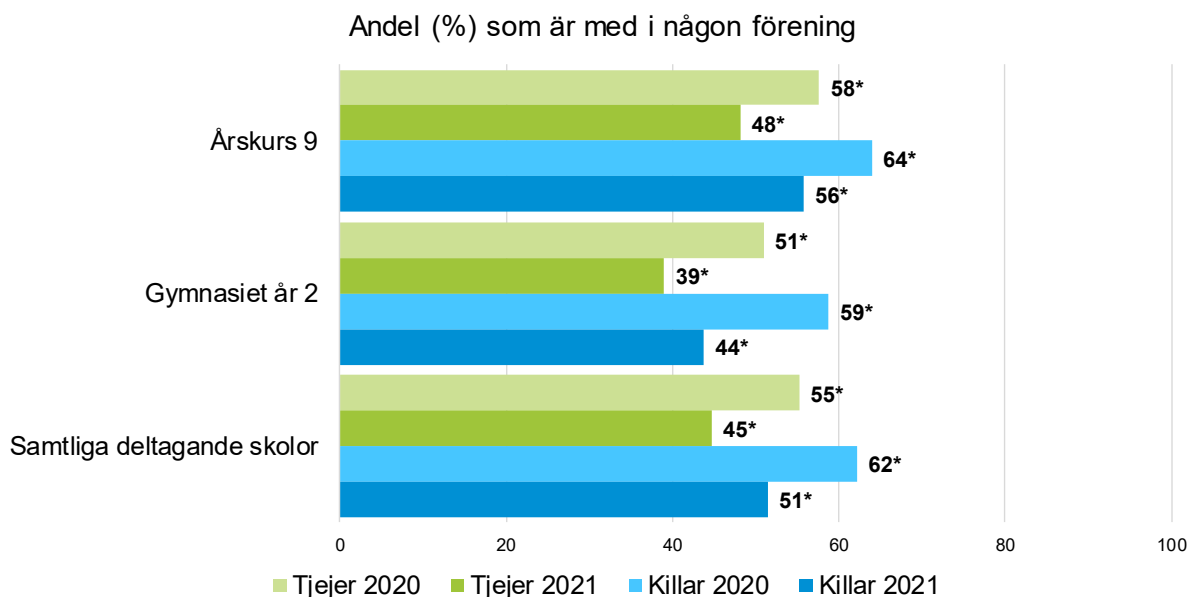
Oavsett kön och skolår har en *försämring* skett, då andelen som blivit fysiskt eller psykiskt illa behandlade av någon vuxen i sin närhet utanför skolan har ökat (figur 28).

Figur 28. Andel (%) som svarat "Ja, en gång/Ja, flera gånger" på frågan "Har du någon gång blivit fysiskt eller psykiskt illa behandlad (till exempel slagen eller kränkt) av någon vuxen i din närhet utanför skolan?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

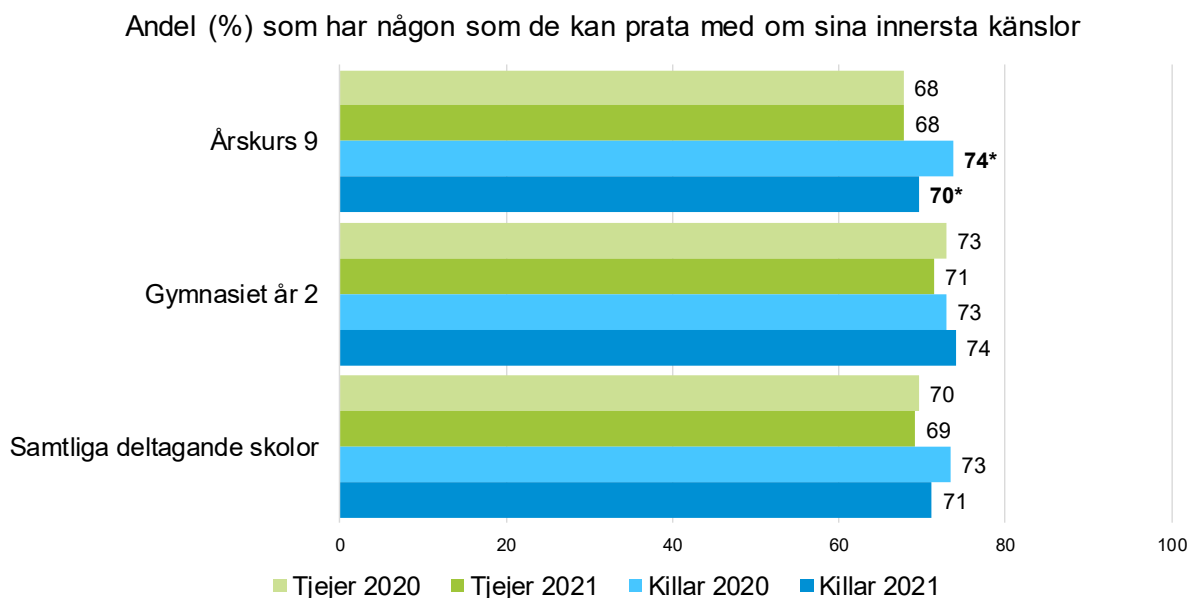
Delaktighet och framtid

Oavsett kön och skolår har en *försämring* skett, då andelen som är med i någon idrottsförening, annan förening eller organisation har minskat mellan mätillfällena (figur 29).

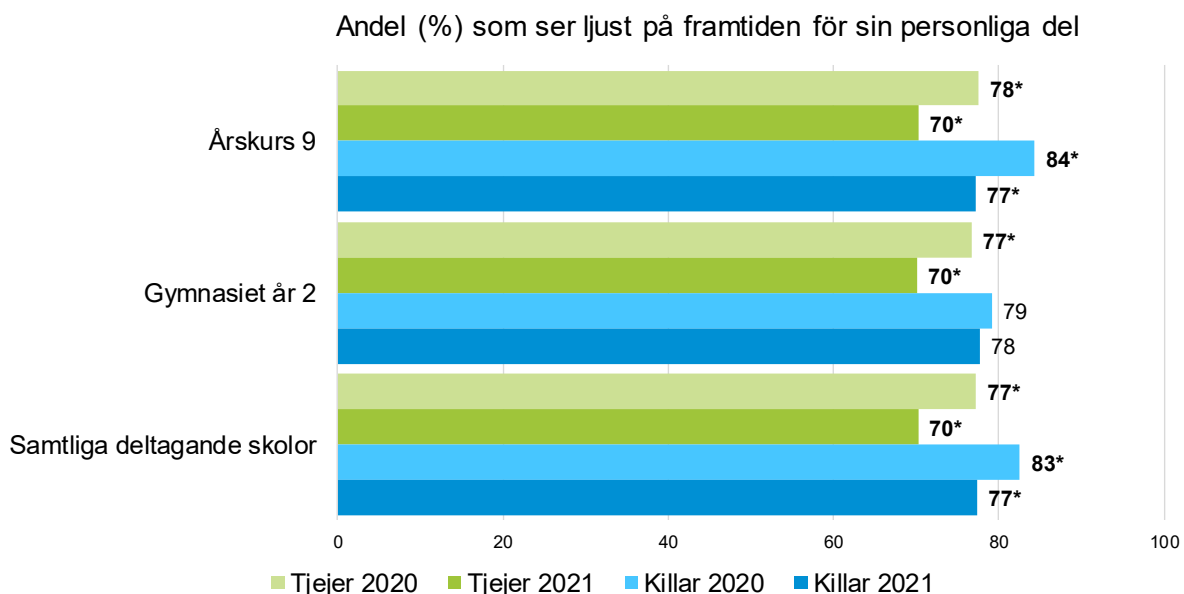
Figur 29. Andel (%) som svarat att de är med i någon idrottsförening, annan förening eller organisation (index av två frågor). Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland killar i nian har en *försämring* skett, då andelen som har någon som de kan prata med om sina innersta känslor har minskat (figur 30).

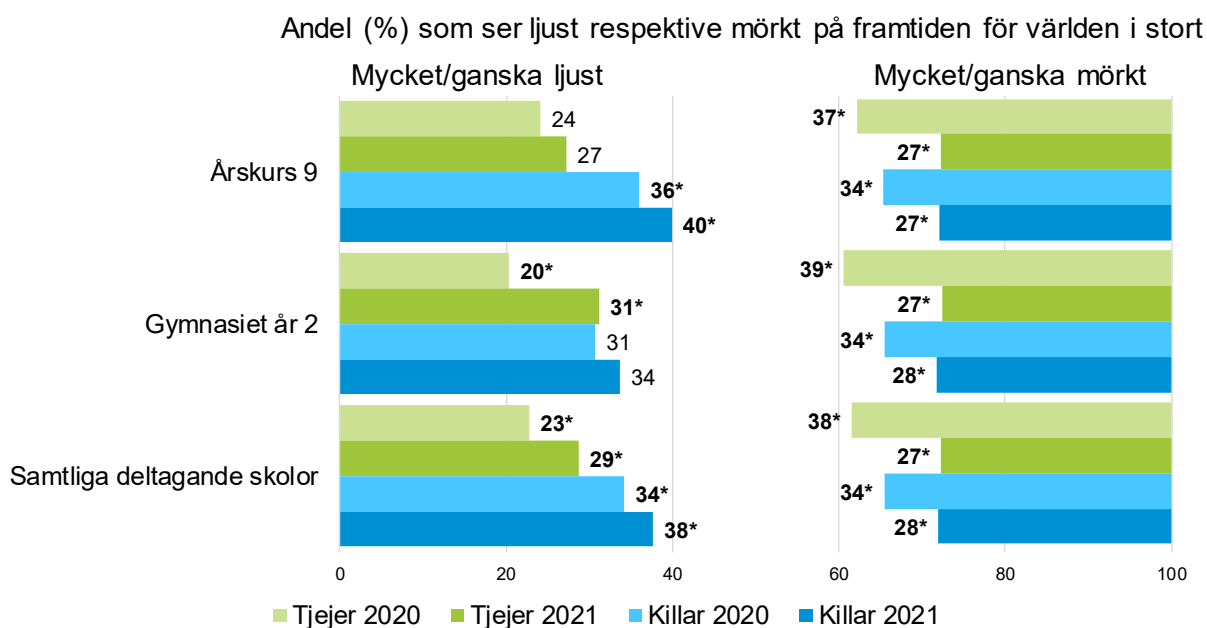
Figur 30. Andel (%) som svarat "Ja" på frågan "förhållande till samtliga som svarat på frågan "Har du någon som du pratar med om dina innersta känslor?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

Bland tjejer oavsett skolår och bland killa i nian och totalt har en **försämring** skett, då andelen som ser ljusst på framtiden för sin personliga del har minskat (figur 31).

Figur 31. Andel (%) som svarat "Mycket ljusst/Ganska ljusst" på frågan "Hur ser du på framtiden för din personliga del?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

En **positiv** förändring har skett, då andelen som ser ljusst på framtiden för världen i stort har ökat och andelen som ser mörkt på framtiden har minskat (figur 32).

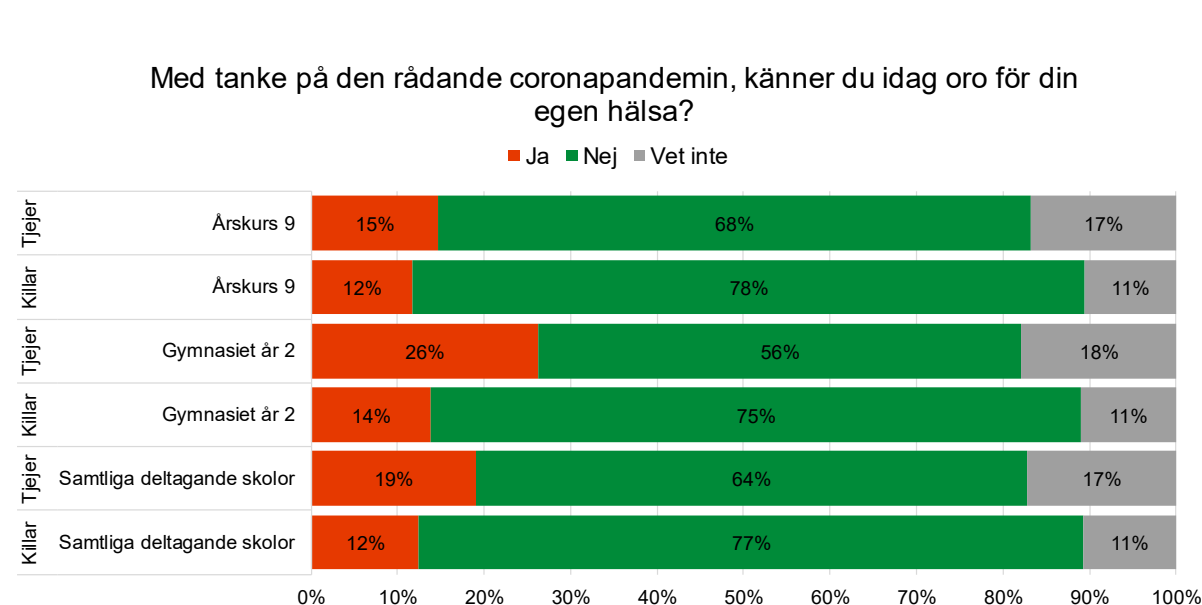

Figur 32. Andel (%) som svarat "Mycket ljusst/Ganska ljusst" respektive "Mycket mörkt/Ganska mörkt" på frågan "Hur ser du på framtiden för världen i stort?". Fet stil och en "*" indikerar att differensen mellan mätningen 2020 och 2021 troligen inte är slumpmässig.

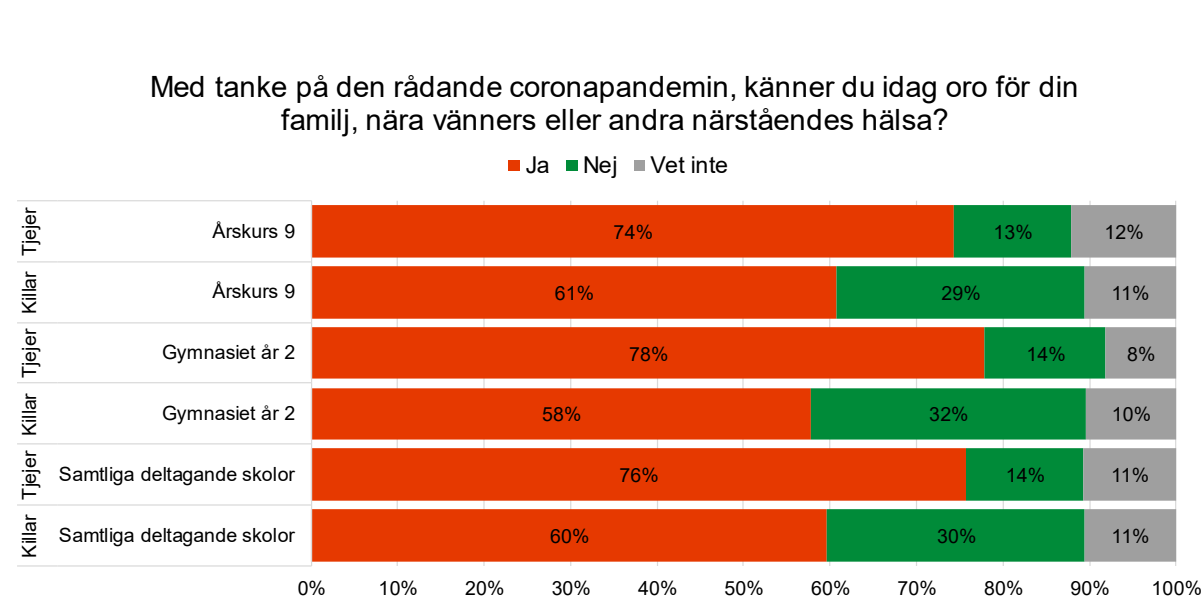
Coronapandemin

I detta avsnitt redovisas svar på samtliga frågor som ställdes gällande coronapandemin till de elever som svarade på undersökningen 2021.

De flesta ungdomar anger att de inte känner sig oroliga för sin egen hälsa, däremot känner en majoritet oro för sin familjs eller nära vänners hälsa (figur 33 och 34).

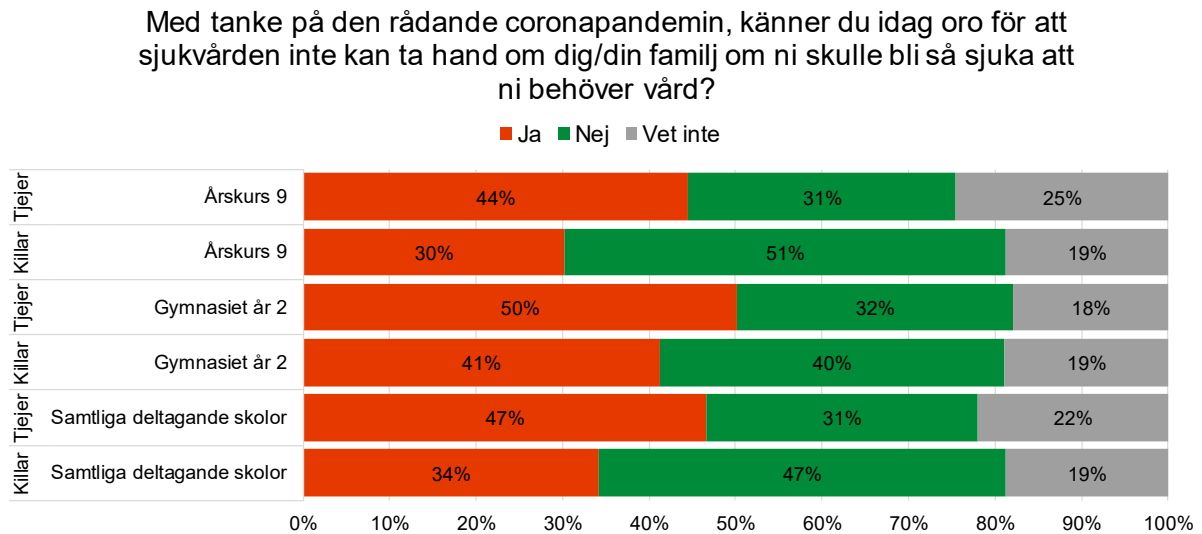

Figur 33. Svar på frågan "Med tanke på den rådande coronapandemin, känner du idag oro för din egen hälsa?".

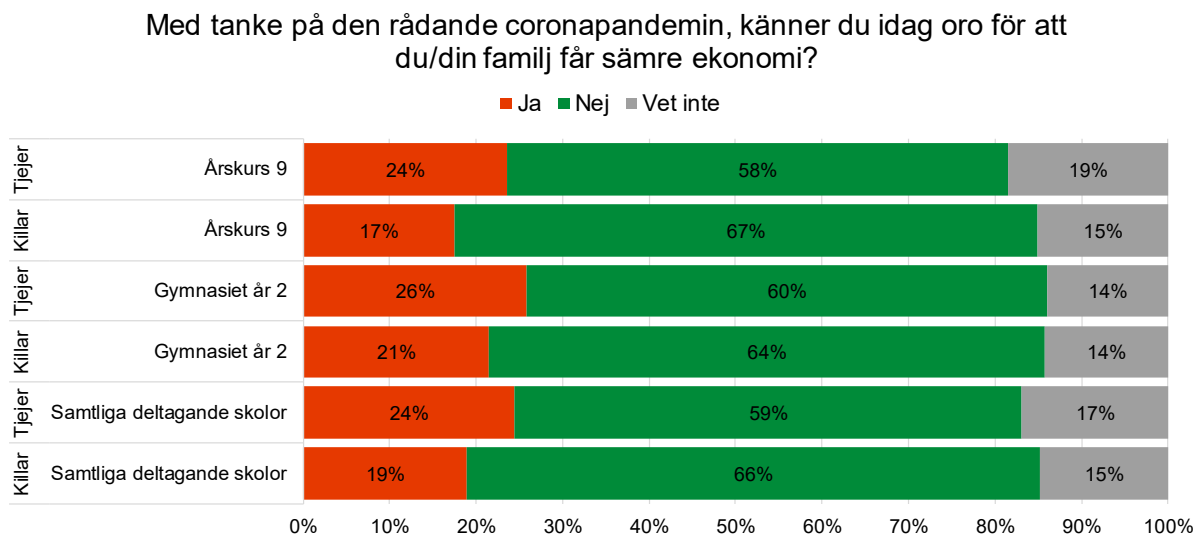
Figur 34. Svar på frågan "Med tanke på den rådande coronapandemin, känner du idag oro för din familj, nära vänners eller andra närståendes hälsa?".

En relativt hög andel, 30–50 procent, känner oro för att sjukvården inte har kapacitet att ta hand om dem eller andra närstående om de skulle bli så sjuka att de behöver vård (figur 35).

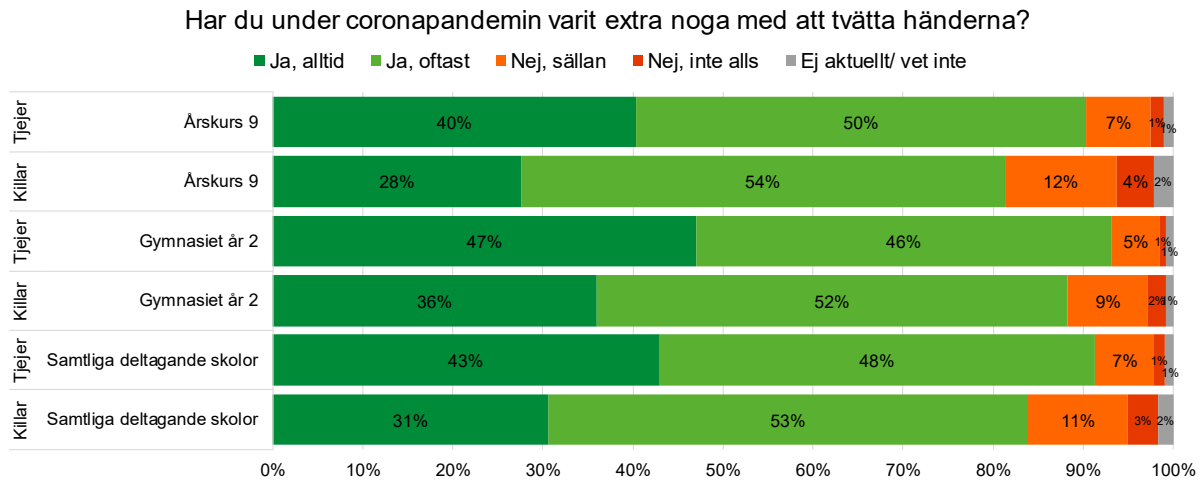
Figur 35. Svar på frågan "Med tanke på den rådande coronapandemin, känner du idag oro för att sjukvården inte kan ta hand om dig/din familj om ni skulle bli så sjuka att ni behöver vård?".

En majoritet av ungdomarna känner dock inte någon oro för att pandemin ska försämra familjens ekonomi (figur 36).

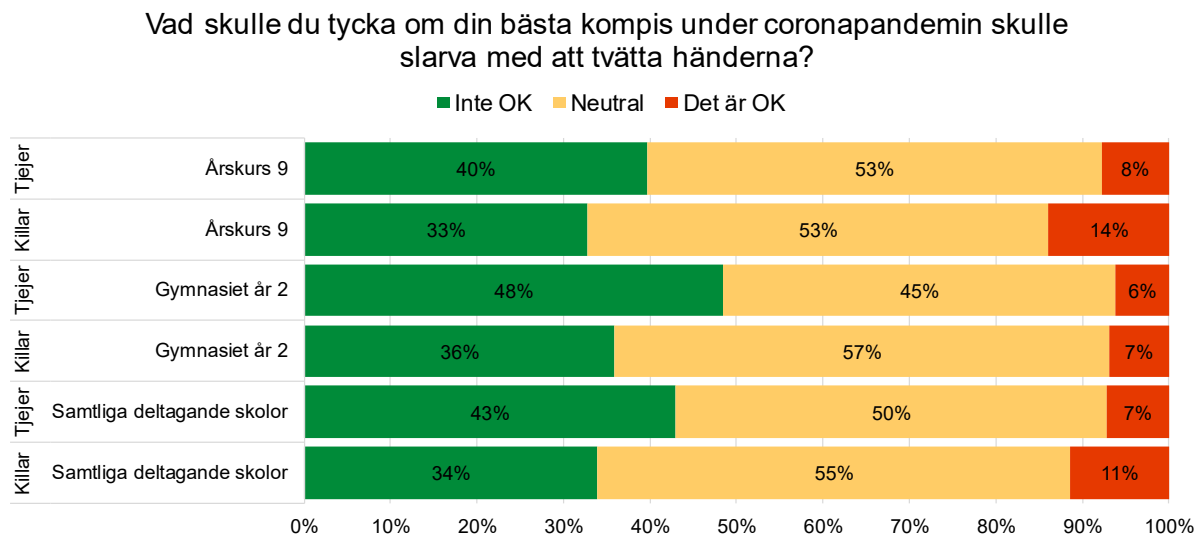
Figur 36. Svar på frågan "Med tanke på den rådande coronapandemin, känner du idag oro för att du/din familj får sämre ekonomi?".

En mycket stor andel av ungdomarna anger att de har varit extra noga med att tvätta händerna under pandemin (figur 37).

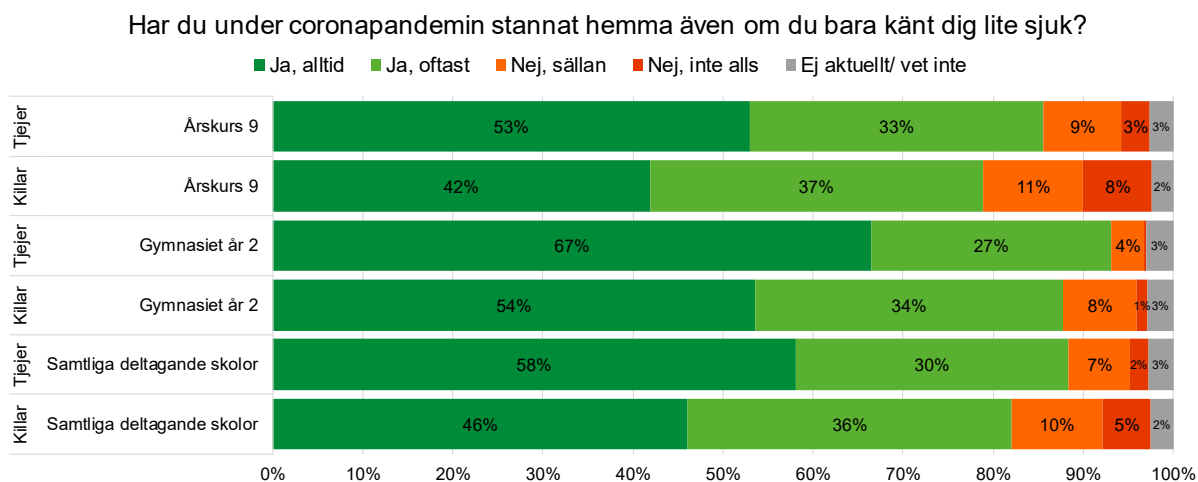
Figur 37. Svar på frågan "Har du under coronapandemin varit extra noga med att tvätta händerna?".

Mellan 33 och 48 procent, anser att det inte är OK om bästa kompis skulle slarva med att tvätta händerna (figur 38). Det är vanligare att tycka det bland tjejer jämfört med killar.

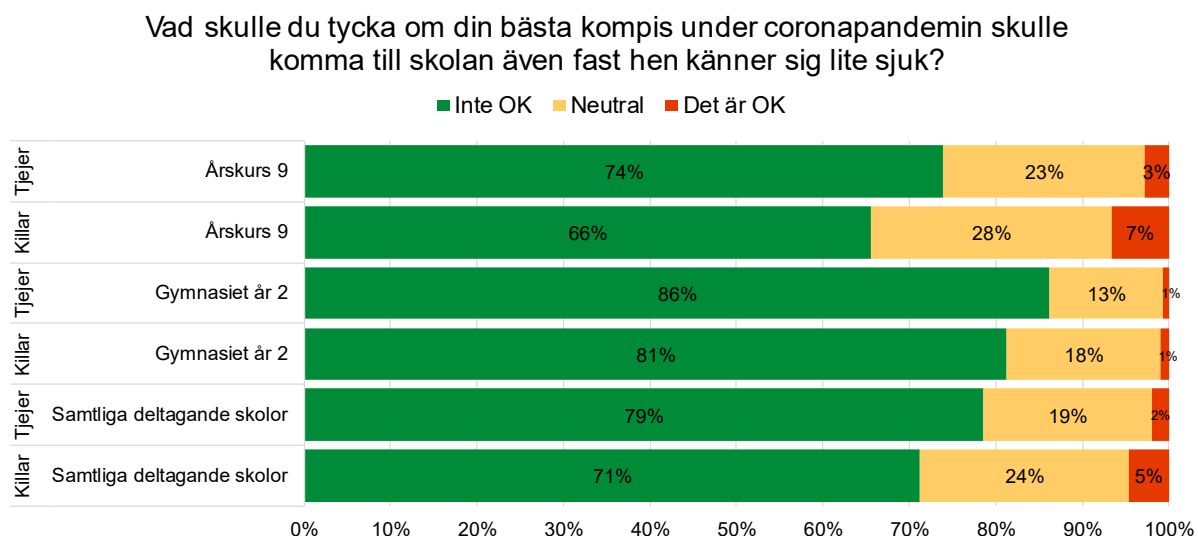

Figur 38. Svar på frågan "Vad skulle du tycka om din bästa kompis under coronapandemin skulle slarva med att tvätta händerna?".

En övervägande majoritet av ungdomarna har stannat hemma under coronapandemin även om de bara känt sig lite sjuka (figur 39). En majoritet anser också att det inte skulle vara OK om kompiserna kom till skolan trots att hen känt sig lite sjuk (figur 40).

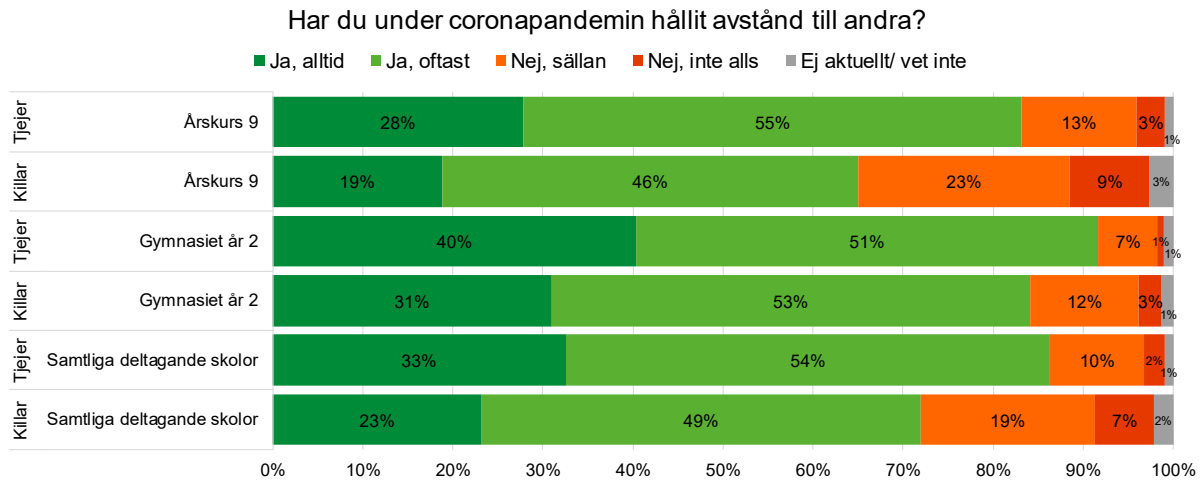

Figur 39. Svar på frågan "Har du under coronapandemin stannat hemma även om du bara känt dig lite sjuk?"

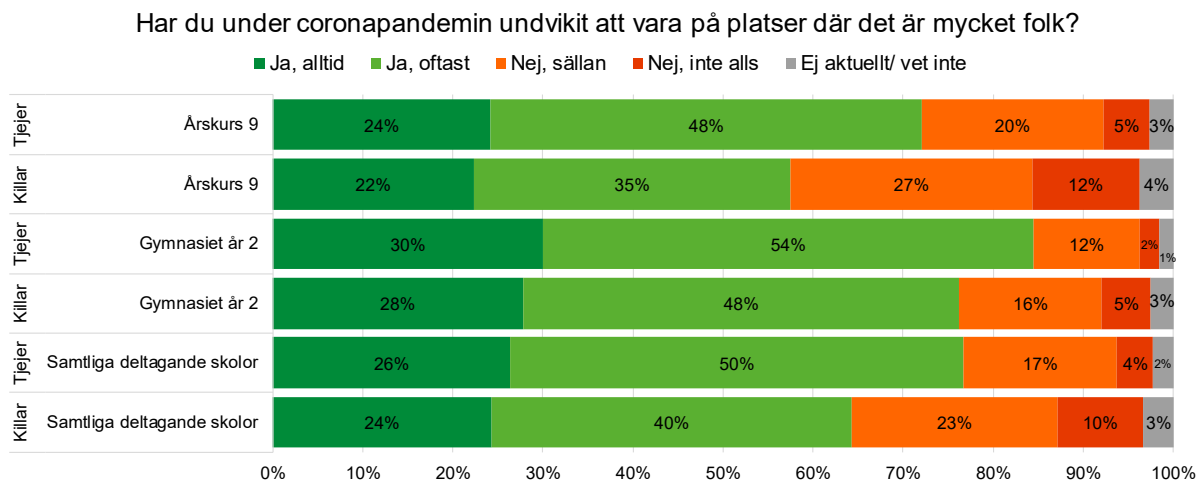

Figur 40. Svar på frågan "Vad skulle du tycka om din bästa kompis under coronapandemin skulle komma till skolan även fast hen känner sig lite sjuk?"

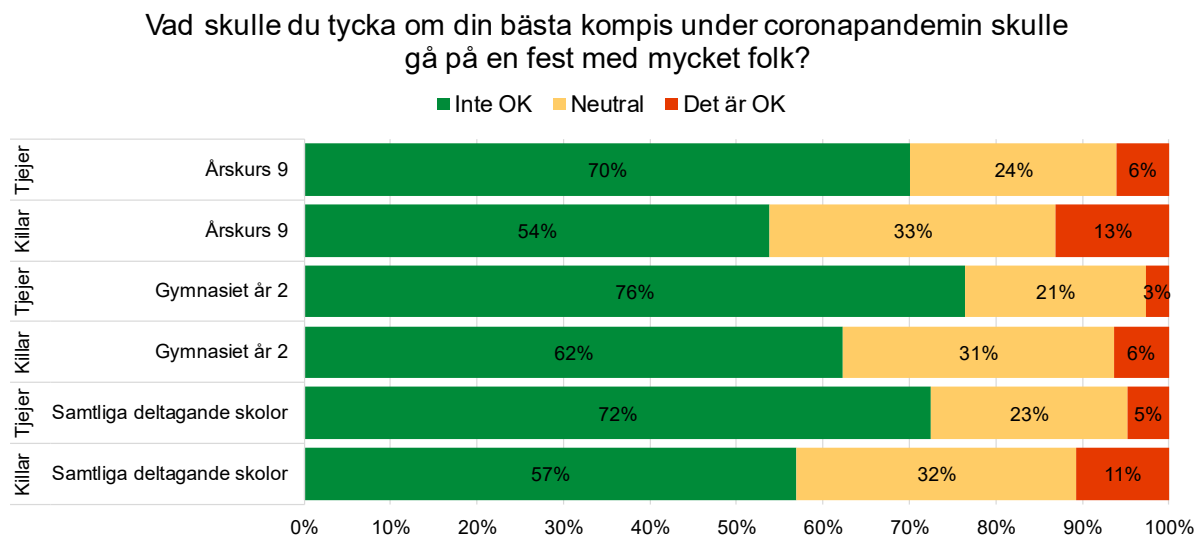
En majoritet av ungdomarna har hållit avstånd och undvikit att vara på platser med mycket folk (figur 41 och 42). En majoritet anser också att det inte skulle vara OK om kompisen gick på fest (figur 43).

Figur 41. Svar på frågan "Har du under coronapandemin hållit avstånd till andra?"

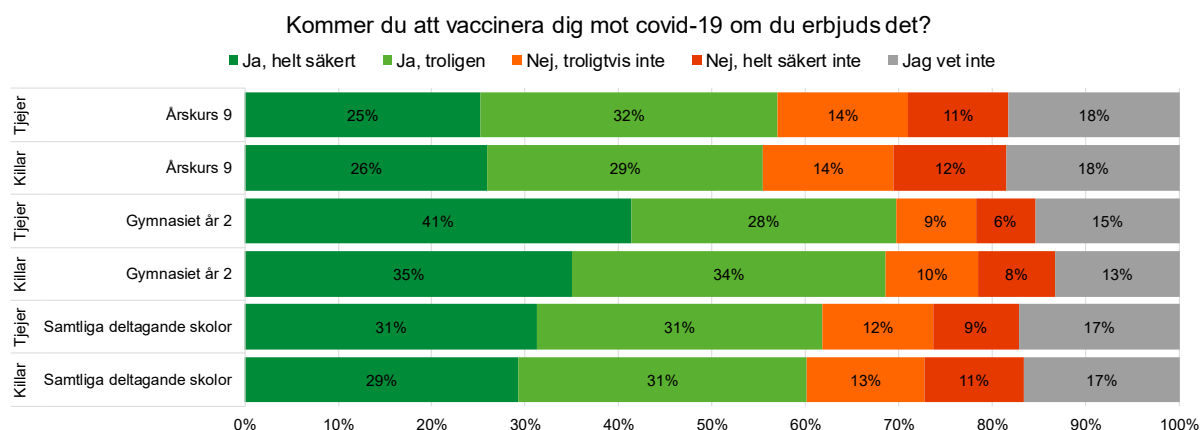

Figur 42. Svar på frågan "Har du under coronapandemin undvikit att vara på platser där det är mycket folk?"

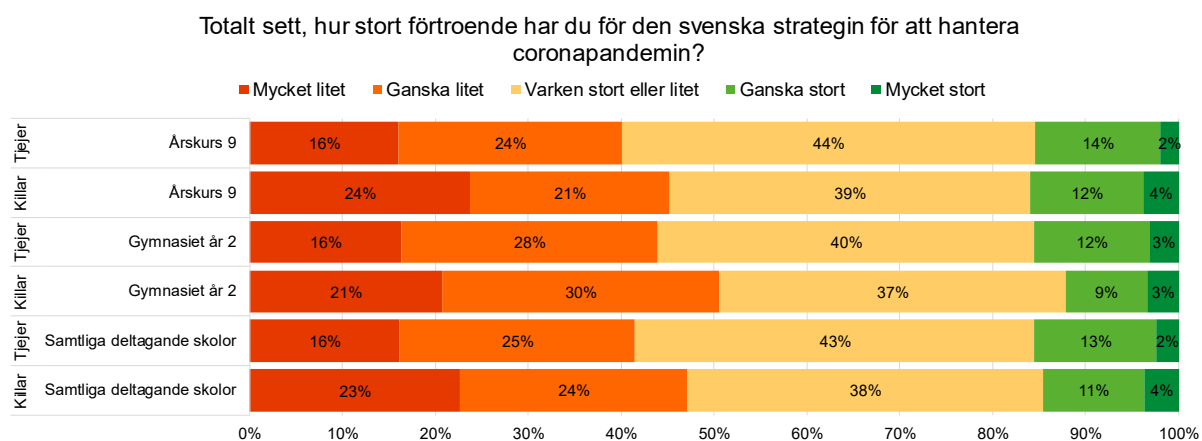
Figur 43. Svar på frågan "Vad skulle du tycka om din bästa kompis under coronapandemin skulle gå på en fest med mycket folk?"

En majoritet ställer sig positiva till att vaccinera sig mot covid-19 om de erbjuds det (figur 44).

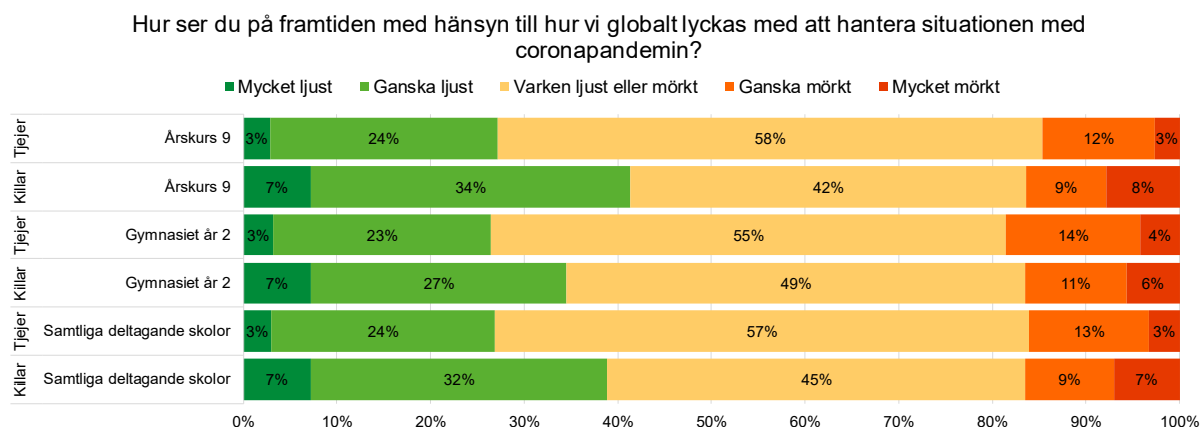

Figur 44. Svar på frågan "Kommer du att vaccinera dig mot covid-19 om du erbjuds det?".

En minoritet av ungdomarna har ganska eller mycket stort förtroende för den svenska strategin att hantera pandemin och omkring tre av tio tjejer och fyra av tio killar ser mycket eller ganska ljust på hur vi globalt kan hantera pandemin i framtiden (figur 45 och 46).

Figur 45. Svar på frågan "Totalt sett, hur stort förtroende har du för den svenska strategin för att hantera coronapandemin?".

Figur 46. Svar på frågan "Hur ser du på framtiden med hänsyn till hur vi globalt lyckas med att hantera situationen med coronapandemin?".

Rapporter utgivna med material från undersökningarna Liv & hälsa samt Liv & hälsa ung i Örebro län.

1. Liv & hälsa år 2000 – resultat från en undersökning om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor, CDUST (2000).
2. Eriksson C, Lindén-Boström M, Persson C, Skarped G, Wallin A-M, Ydreborg B. Den odemokratiska hälsan! En rapport från undersökningen om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor, Liv & hälsa 2000. Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2001).
3. Ydreborg B. Den pigga pensionären. Om äldres hälsa i Örebro län år 2000. Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2001).
4. Lindén-Boström M (red). Föräldrars livsvillkor och barns hälsa. En rapport från undersökningen om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor, Liv & hälsa 2000 (2003).
5. Wallin A-M, Carlberg M. Hälsan ur ett etniskt perspektiv. En rapport från undersökningen om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor, Liv & hälsa 2000. Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2003).
6. Berglund K, Eriksson C, Eriksson H, Feldman I, Lambe M, Molarius A, Nordström E. Livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. En rapport från undersökningen om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor, Liv & hälsa 2000 (2003).
7. Liv & hälsa 2004 – Resultat från en undersökning om livsvillkor, levnadsvanor, hälsa och vårdkontakter, rapport nr 1 2005, CDUST (2005).
8. Elo S, Nicolas I, Boström K. Liv & hälsa 2004, Vårdrapport – Länsbornas kontakter med hälso- och sjukvården och deras åsikter om den, Samhällsmedicinska enheten och Hälsokansliet, Örebro läns landsting (2006).
9. Lindén-Boström M, Eriksson C, Hagberg L, Persson C, Ydreborg B. Den goda men ojämlika hälsan – Liv & hälsa i Örebro län 2004, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2006).
10. Molarius M, Berglund K, Eriksson C, Eriksson H, Lindén-Boström M, Nordström E, Persson C, Sahlqvist L, Starrin B, Ydreborg B. Jordmån för psykisk hälsa. Resultat från enkätundersökningen Liv & hälsa 2004 (2006).
11. Lindén-Boström M, Persson C. Tonåringars psykiska hälsa. Liv & hälsa ung i Örebro län 2005 (2007).
12. Lindén-Boström M, Persson C. Tonåringars drogvanor, liv och hälsa i Örebro län 1996-2007 (2008).
13. Fahlström G, Hagberg L, Lindén-Boström M, Ydreborg B. Liv & hälsa i Örebro län 2004, Äldres liv och hälsa – En enkätundersökning om livsvillkor, levnadsvanor och hälsa, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting och Regionförbundet Örebro (2008).
14. Liv & hälsa 2008, rapport nr 1 2008, CDUST (2008)
15. Brunnberg E, Lindén-Boström M, Persson C. Att höra eller nästan inte höra – Liv & hälsa ung 2005 och 2007 i Örebro län (2009).
16. Lindén-Boström M, Persson C Bortfall i folkhälsoenkäter – Spelar det någon roll? Uppföljning av Liv & hälsa 2004 i Örebro län. Laboremus nr. 7, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2010).
17. Josefsson K, Eriksson H G. Äldre personers hälsa, levnadsvanor och livsvillkor – Liv & hälsa 2008 Södermanlands och Örebro län, Örebro läns landsting, Landstinget Sörmland, Regionförbundet Örebro (2011).
18. Ericsson S, Omberg L. Äldres liv och hälsa i Sörmland och Örebro län, Örebro läns landsting, Landstinget Sörmland, Regionförbundet Örebro (2011).
19. Molarius A, Feldman I, Granström F, Kaland Blomqvist M, Pettersson H, Elo S. Har hälsan blivit mer jämlik? Trender i självskattad hälsa 2000–2008 från befolkningsundersökningen Liv & hälsa, Liv & hälsa 2008 rapport nr 2, CDUST (2011).
20. En kraft att räkna med – föreningslivet och folkbildningen i folkhälsoarbetet i Örebro län, Örebro läns Bildningsförbund, Örebro läns Idrottsförbund, Örebro läns landsting (2012).
21. Nilsson L. Tonåringars väg mot ett hälsosamt liv – En studie av upplevd kontroll och handlingsförmåga. Laboremus nr. 8, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2012).
22. Lindén-Boström M, Persson C Hälsans skyddsfaktorer ur ett jämlikhetsperspektiv – Liv & hälsa i Örebro län 2000–2011, Samhällsmedicinska enheten, Örebro läns landsting (2012).
23. Liv & hälsa i Mellansverige 2012 – Resultat från folkhälsoundersökningen ”Hälsa på lika villkor?”, Ett samarbete mellan landstingen i Sörmlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län, CDUT (2013).
24. Hälsa på lika villkor? Självskattad hälsa hos HBHO-personer i Mellansverige 2012, Örebro läns landsting (2013).
25. En god och jämlik hälsa i Örebro län? Valfärdsbokslut år 2012–2013 för äldre personer och för personer med funktionsnedsättning, Region Örebro län (2014).
26. Liv & hälsa ung 2014 – med fokus på HBTQ-ungdomar, Region Örebro län (2014).
27. Lindén-Boström M, Persson C Den psykiska hälsans skyddsfaktorer bland ungdomar med och utan funktionsnedsättning, Region Örebro län (2014).
28. Uppväxtvillkor och hälsa i vuxen ålder, Ett samarbete mellan landstingen i Sörmlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län, CDUT (2014).
29. Lindén-Boström M, Löfwenhamn E, Persson C Ungdomars livsvillkor, levnadsvanor och hälsa – Liv & hälsa ung i Örebro län, Region Örebro län (2015).
30. Liv & hälsa ung i Mellansverige - Resultat från ungdomsundersökningarna ”Liv & hälsa ung” bland elever i skolår 9 år 2013/2014, Ett samarbete mellan landstingen i Uppsala, Sörmland, Västmanland och Örebro län, CDUT (2015).

31. Liv & hälsa i Mellansverige 2017 – Resultat från en undersökning om livsvillkor, levnadsvanor och hälsa, Rapportserie utgiven i samverkan mellan regionerna i Uppsala, Sörmland, Västmanland, Värmland och Örebro län, CDUST (2018).

32. Ivarsson-Sporrong L, Persson C Liv & hälsa ung 2017 – med fokus på sexuell läggning och könsidentitet, Region Örebro län (2018).

33. Mår alla bra? Rapport 1 – Hälsa, Rapportserie från Liv & hälsa ung-undersökningarna 2017 i Mellansverige, CDUT (2018).

34. Mår alla bra? Rapport 2 – Levnadsvanor, Rapportserie från Liv & hälsa ung-undersökningarna 2017 i Mellansverige, CDUT (2019).

35. Bortfallsanalys Liv & hälsa i Mellansverige 2017, Rapportserie utgiven i samverkan mellan regionerna i Uppsala, Sörmland, Västmanland, Värmland och Örebro län, CDUST (2019).

36. Bryngelsson I-L, Norman K, Persson C Arbetshälsorapport Liv & hälsa 2017 Förvärvsarbetande 18–69 år i Sörmlands, Västmanlands, Värmlands och Örebro län, Region Örebro län (2019).

37. Äldres liv & hälsa i Mellansverige 2017 Resultat från en undersökning om livsvillkor, levnadsvanor och hälsa bland personer 70 år eller äldre, Rapportserie utgiven i samverkan mellan regionerna i Uppsala, Sörmland, Västmanland, Värmland och Örebro län, CDUST (2019).

38. Mår alla bra? Rapport 2 – Livsvillkor, Rapportserie från Liv & hälsa ung-undersökningarna 2017 i Mellansverige, CDUT (2019).

39. Persson C, Lindström J. Hälsan ur ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv – Liv & hälsa i Örebro län 2000–2017, Region Örebro län (2020).

Region Örebro län

Besöksadress: Eklundavägen 2, Örebro

Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro

Tel: 019-602 10 00

E-post: regionen@regionorebrolan.se

www.regionorebrolan.se

Region Örebro län